

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
**Secretaria d'Igualtat, Migracions
i Ciutadania**

PLA DE CIUTADANIA I DE LES MIGRACIONS 2017-2020

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
**Secretaria d'Igualtat, Migracions
i Ciutadania**

ÍNDEX

Pròleg	pàg. 1
1. Presentació	pàg. 4
2. Context de les polítiques de ciutadania i de migracions	pàg. 6
a. Perspectiva global de la mobilitat internacional	pàg. 6
b. Perspectiva global de la diversitat cultural	pàg. 9
c. Perspectiva global dels drets humans	pàg. 10
d. Context demogràfic	pàg. 12
3. Contingut del Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020	pàg. 14
3.1 Eixos estratègics i línies d'actuació	pàg. 16
3.2 Programes d'actuació	pàg. 18
Eix 1. Interacció en una societat diversa i cohesionada.	pàg. 18
Eix 2. Inclusió social de totes les persones amb independència del seu origen.	pàg. 31
Eix 3. Acollida i inclusió de les persones refugiades que arriben a Catalunya.	pàg. 47
Eix 4. Gestió integral de les polítiques de ciutadania i migracions.	pàg. 56
4. Mecanismes d'execució i avaluació	pàg. 73
Sigles dels departaments i unitats administratives	pàg. 74

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
**Secretaria d'Igualtat, Migracions
i Ciutadania**

PRÒLEG

Catalunya ha entrat en una nova fase del seu procés d'immigració, la de la plena ciutadania. La dels fills i les filles de la immigració. La de la construcció d'una pertinença compartida entre ciutadans i ciutadanes de molts orígens diferents. Vam viure una forta transformació demogràfica entre els anys 1997 i 2010, la més intensa que s'ha viscut a Europa en aquest període. Una transformació similar en magnitud, tot i que diferent en altres paràmetres, a les que ja vam viure dues vegades al segle XX. En tot tres casos, l'etapa del creixement ha estat intensa, d'una dècada llarga i, a la seva fi, una mica més d'un terç dels ciutadans de Catalunya no hi eren nascuts. I ara, en viurem els resultats.

En molts països que han viscut abans processos migratoris intensos amb transformacions socials comparables, el resultat ha estat el desenvolupament de societats més obertes, més dinàmiques, més connectades al món, més capaces de generar riquesa cultural, coneixement i benestar. També hi ha aparegut conflictes socials que, a vegades, han semblat difícils de resoldre, i que molt sovint han trigat temps a resoldre. Cal aprendre'n les lliçons. En tots aquests processos, també en els nostres dels anys 20 i 60 del segle passat, s'ha donat un factor clau que ha decantat entre l'èxit i el fracàs: la mobilitat social de les persones immigrades i, sobretot, la de la seva descendència.

Aquells països que han ofert igualtat d'oportunitats a les persones immigrades i a les seves famílies han resultat ser més creatius, emprenedors, generadors de benestar i cohesió social. Aquells fills i filles de la immigració que han trobat oportunitats, que han superat estigmes i discriminacions, que han assolit una doble competència pel coneixement que tenen de dos (o més) entorns socioculturals, han fet grans aportacions als seus països. I, al revés: quan no hi ha hagut mobilitat social, quan s'ha discriminat per raó d'origen, llengua o pertinença ètnica han aparegut els conflictes. I, fins i tot, alguns individus, d'una manera que costa d'entendre, han desenvolupat actituds de rebuig a la societat que va acollir els seus pares.

Interfereixen aquí múltiples variables que no sempre fàcils de discernir. I se'n deriven tantes conseqüències com accions cal emprendre per gestionar-les i que es detallen a bastament en aquest Pla. Però és responsabilitat de la política pública destriar el gra de la palla, assenyalar els factors que poden esdevenir claus. En el Pla de Ciutadania i Migracions 2017-2020 hi trobareu 433 actuacions, agrupades en 44 programes que estan organitzades en 4 eixos que defineixen els factors claus que necessitem: **interacció, inclusió, qualitat democràtica i eines d'estat.**

El **primer eix** recull les actuacions encaminades a assolir un model de convivència basat en la igualtat, la interacció, el reconeixement de la diversitat i la creació de sentit de pertinença i valors compartits. És a dir, que aposta per la interculturalitat. Parla de la necessitat que, aquells que vivim junts i en sabem diferents, trobem l'equilibri just entre allò que compartim i allò que ens fa diferents. Hem de compartir valors democràtics com el pluralisme, la igualtat entre homes i dones, la llibertat de creença, els drets humans o els drets de la infància i en tot això no hi ha lloc per a cap relativisme cultural. Hem de tenir, també, una llengua comuna per a poder comunicar-nos i participar en peu d'igualtat en

totes les decisions col·lectives. Però, respectats tots elements que considerem troncats, volem viure amb llibertat, respecte i reconeixement de la nostra diversitat, així com aprofitar els avantatges d'aquesta.

Formen part, també, dels valors compartits la llibertat i el pluralisme. En formen una part central. I per això cal un combat actiu contra totes les ideologies de l'odi i qualsevol forma de discriminació i extremisme violent. Cal combatre el racisme de cara. Perquè és injust, perquè menteix, perquè no és una alternativa que aportï cap solució sinó molts problemes. Perquè és, a més, molt car: les societats fracturades tenen problemàtiques socials molt difícils de resoldre mentre que les societats cohesionades disposen de molts més actius.

Al mateix temps cal dir, que per a que la cultura pública comuna sigui comuna de debò (i no allò que els que van arribar abans imposen als que arriben després) cal que la fem entre tots. Cal que tothom hi participi. Cal que tothom tingui competència suficient en la llengua comuna per a poder-ho fer. Cal que tots els espais públics siguin espais d'interacció entre catalans de tots els orígens. Preguntem-nos si l'alumnat universitari, els presentadors de TV, els treballadors de la Generalitat, els socis de les entitats, els quadres mitjos de les empreses, per posar alguns exemples, són representatius de tots els orígens que tenen els catalans i les catalanes d'avui. Clarament, hi ha camí fet i queda molt camí per recórrer. La resposta positiva a aquesta pregunta és el que anomenem mobilitat social. I serà la resposta que donem a aquesta pregunta el que determinarà el nostre èxit o fracàs.

El **segon eix**, el que recull accions per a la igualtat, és la base material en la que descansa el primer eix. L'èxit educatiu per a tothom, la igualtat d'oportunitats en el treball, l'equitat en l'accés als serveis públics són objectius de justícia en si mateixos i són, també, condició necessària per a obtenir la interacció i la mobilitat social.

El marc legislatiu en matèria d'estrangeria és, moltes vegades, un primer i enorme obstacle per aquests objectius. Per exemple, amb l'exclusió que genera la irregularitat sobrevinguda en persones que ja han decidit fer d'aquest el seu país i que és l'únic país que coneixen el seus fills.

L'educació i el treball, per contra, són els principals aliats de la mobilitat social. Tot i la bona feina i els ingents esforços que fa el sistema educatiu, de tots és sabut que són determinants factors de context per a l'èxit educatiu. Per això cal, ara més que mai, posar l'èmfasi en les accions educatives en el temps no lectiu (com es fa des dels plans educatius d'entorn i com farem amb el programa Instituts Oberts), amb accions de formació dirigides a les famílies, amb els programes de mentoria o en els dirigits als reagrupats familiars. Les polítiques d'inclusió en l'àmbit laboral són polítiques per a tothom amb independència del seu origen, però tenen una conseqüència directa en la consecució dels objectius d'aquest Pla.

El **tercer eix** agrupa les actuacions en matèria de refugi. És cert que, lamentablement, el refugi és una realitat numèricament molt poc rellevant en el conjunt del fet immigratori. Però és qualitativament cabdal perquè el refugi reflexa, com poques polítiques més, la qualitat democràtica d'un país. Reconèixer el dret al refugi significa estar compromès de manera efectiva i concreta amb els drets humans al món. És, per tant, un deure de país

democràtic, una actitud activa contra les causes de les migracions forçoses. És, també, una manera de participació en la resolució de conflictes internacionals.

I, finalment, el **quart eix** tracta de les eines i de la gestió de la mobilitat. Si els apartats anteriors estan orientats a l'assoliment de la ciutadania real i efectiva de les persones que han vingut a casa nostra, en aquest tractem de com venen i de quines venen. Quins, quants i com són les preguntes bàsiques de la gestió de la mobilitat internacional. Avui Catalunya no pot respondre aquests interrogants. Però amb les propostes i les actuacions d'aquest eix, amb la creació de l'Agència de Migracions, Catalunya es vol preparar per assumir amb responsabilitat la resposta integral als reptes que la mobilitat internacional planteja.

Com dèiem a l'inici, fa mesos que els paràmetres socials ens diuen que estem en una nova fase del procés immigratori: la de la construcció de la ciutadania, la dels fills i les filles de la immigració. En una perspectiva històrica, el canvi de fase provablement quedarà marcat pels terribles atemptats del 17 d'agost. Aquest Pla ve d'un llarg procés participatiu i de treball intern iniciat mesos enrere. Els terroristes no ens han canviat, ni ens canviaran, els objectius ni les idees que guien el nostre model de convivència.

Però els fets esdevinguts obliguen a una revisió de les actuacions, a un aprofundiment en l'anàlisi dels factors de risc social que hi poden haver incidit, factors que mai poden manllevar ni explicar la responsabilitat individual que en tenen els autors.

I ens reafirmem en que, per reduir aquests factors de risc, cal treballar més que mai per a la interacció, tots hem de fer una passa per ser més a prop dels nostres veïns. Ens reafirmem en la necessitat de les polítiques d'inclusió social, tothom dins i ningú fora d'aquesta societat. I cal combatre de cara totes les ideologies de l'odi, dir-los que no arrelaran a casa nostra.

Tenim un país que sap respondre als reptes plantejats. Amb el Pla de ciutadania i migracions 2017-2020 el Govern es posa a treballar amb aquesta societat per fer-ho possible.

Dolors Bassa i Coll
Consellera de Treball, Afers Socials i Famílies

1. PRESENTACIÓ

Catalunya ha viscut tres grans transformacions demogràfiques al llarg dels darrers 100 anys, unes transformacions marcades pels fenòmens migratoris, que han acabat fent de Catalunya un país d'immigració.

La matèria de migracions i ciutadania tracta, per tant, de la transformació més rellevant que té una societat: la de la seva composició demogràfica. L'anticipació a llarg termini davant d'aquests canvis i l'elaboració del consens sobre el model de societat que es vol ser, esdevenen els elements definitoris de les polítiques en aquesta matèria. Per aquesta raó, és necessari planificar i consensuar les polítiques en aquest àmbit, que no és altre que el propòsit d'aquest Pla.

Una societat plural i diversa com la nostra, que fa de la seva pluralitat i diversitat un signe d'identitat, ha d'abordar aquests canvis profunds a partir del diàleg i del consens. Des de les 50 propostes en immigració de Girona, de l'any 1992, fins a la recent creació del Comitè per a l'Acollida de les Persones Refugiades, Catalunya ha volgut treballar a partir d'amplis acords les qüestions relacionades amb les migracions i la ciutadania. El cas més paradigmàtic d'aquests exercicis de diàleg i consens va ser el Pacte Nacional per a la Immigració.

El Pacte es va proposar explicar als catalans que la transformació demogràfica viscuda a Catalunya no era temporal, sinó estructural, i que el milió llarg de nous catalans que havien arribat esdevindrien ciutadans. El Pacte també va tractar d'establir un marc de consens estratègic sobre tres eixos: la necessitat d'adaptar els fluxos migratoris a legalitat, l'adaptació dels serveis públics a una societat diversa i l'establiment d'un model de convivència basat en un equilibri dinàmic entre integració i diversitat. El Pacte confirmava la governança transversal i el consens com a mètode imprescindible de treball amb la societat, entre les diferents administracions i entre els diferents àmbits sectorials. En el seu moment, el mateix Pacte establia la vigència d'aquest marc de referència fins al 2020.

D'altra banda, el Govern acostuma a plasmar les seves polítiques de ciutadania i migracions en plans quadriennals, el primer dels quals es va aprovar l'any 1993. Des del 2008, aquests plans despleguen a mitjà termini el marc estratègic del Pacte Nacional per a la Immigració, establint prioritats d'acord amb l'agenda social i política de cada moment i la concreció dels programes d'actuació corresponents. Aquests plans també esdevenen un instrument de participació ciutadana i de rendiment de comptes de l'Administració davant la ciutadania. L'abordatge d'aquests plans es fa des d'una perspectiva transversal i interseccional, amb una mirada que vol reconèixer les diferències i la diversitat, i ho fa en coordinació amb altres plans de Govern que volen superar desigualtats i discriminacions històriques.

Aquest Pla s'estructura en diversos apartats. El primer, un capítol de presentació del context de les polítiques, que inclou una anàlisi quantitativa i qualitativa del context social. El segon, concreta l'estructura del Pla, que inclou la definició dels eixos estratègics i de les

línies d'actuació, així com una visió sintètica dels diferents programes d'actuació. En aquesta part, tenim el desplegament de tots els programes d'actuació, amb una descripció dels objectius i les actuacions que s'hi preveuen, tant les que lidera la mateixa Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania com les que lideren la resta de departaments i unitats de l'Administració. Finalment, en el darrer capítol s'estableixen els mecanismes d'execució i avaluació, a través de l'elaboració de plans d'actuació anuals.

El Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020, d'acord amb les previsions de la Llei 10/2010, de 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya (article 23, sobre la naturalesa i els continguts dels plans en l'àmbit de la immigració), ha de ser aprovat per un acord del Govern de la Generalitat i presentat al Parlament en la sessió de la comissió corresponent.

El Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020 ha passat un procés de participació ciutadana que s'ha desenvolupat entre el 21 d'octubre i el 7 de desembre de 2016. En aquest procés s'han fet 17 reunions amb 230 persones, en representació de 170 institucions i organitzacions del teixit associatiu, del món local i acadèmic, les quals han fet, en total, més de 420 propostes. A part, també s'han rebut aportacions a través del portal Participa.gencat.cat, on s'han rebut 45 respostes al qüestionari i 121 propostes concretes.

2. CONTEXT DE LES POLÍTIQUES DE CIUTADANIA I DE MIGRACIONS

a. Perspectiva global de la mobilitat internacional

L'abordatge d'un fenomen social amb l'abast i la magnitud que té la mobilitat internacional requereix un enfocament global que permeti una anàlisi conjunta de totes les causes que hi actuen simultàniament. Els fenòmens lligats a la mobilitat humana incideixen directament en l'organització social, en el creixement econòmic, i estan estretament vinculats tant als conflictes polítics i als problemes ambientals com al canvi tecnològic i comunicatiu.

Des d'aquesta perspectiva, entre les principals causes de la mobilitat internacional hi ha:

- La globalització, entesa no només com un fenomen econòmic sinó també tecnològic i comunicatiu, que ha facilitat els desplaçaments humans a distàncies cada vegada més llargues i en temps cada vegada més curts.
- Els gradients econòmics i socials existents entre les diferents regions del planeta, i també entre els diferents territoris d'aquestes regions. L'existència de diferències importants entre els nivells de renda disponible o entre les oportunitats laborals i socials de les persones segons el territori on visquin és la causa principal que motiva els desplaçaments, sempre a la recerca d'una millora d'aquestes condicions de vida. Quan les situacions de pobresa es fan extremes en certs territoris, no és només el gradient de renda el que provoca la mobilitat, sinó que també acaba tenint una importància determinant a l'hora d'explicar aquest fenomen l'efecte directe d'expulsió per manca d'oportunitats que pateixen aquestes persones. En aquests moviments s'hi afegeix una problemàtica més, la de moltes dones que venen a buscar oportunitats laborals deixant la seva família (i en molts casos els fills i filles petits) en mans d'àvies, família o veïnes que en tenen cura. Es parla del fenomen de la transnacionalització de la cura: dones que venen a tenir cura de les famílies dels altres per un salari (molt baix normalment). La crisi les ha fetes més invisibles i n'ha empitjorat les condicions laborals i ha agreujat els efectes de la separació familiar: períodes molt llargs comporten retrobades més difícils i, entre altres efectes no desitjats, provoquen índexs de fracàs escolar molt més alts per als fills. Aquesta separació de les famílies, afavorida per la vigent legislació espanyola en matèria d'estrangeria, ha estat la causa d'un patiment ingent de moltes persones i, de manera especial, de les dones migrades, a més de convertir-les en mares que "eduquen per telèfon".
- Els conflictes bèl·lics i, en general, la manca de respecte pels drets humans, són un altre motiu important de mobilitat internacional, especialment rellevant per la seva focalització temporal i espacial i per les dificultats que afegeixen a la condició física i mental de les persones obligades a seguir aquest camí.
- La persecució política per ideologia, origen, sexe, orientació sexual o identitat de gènere. Moltes dones pateixen violència masclista, social, sexual, en l'àmbit de la

parella i han de fugir dels països d'origen (on la majoria de vegades la legislació i els serveis no les emparen) sense que se'ls reconegui el dret d'asil. A més a més, les persones LGTBI i les persones transsexuals també troben greus dificultats per integrar-se socialment, una situació que no es pot ignorar, amb l'agreujant que encara hi ha 76 països al món on aquestes persones són perseguides per la llei i són víctimes d'unes societats que en toleren l'exclusió, l'assetjament i, fins i tot, l'assassinat.

- Els efectes del canvi climàtic, tant els que corresponen a l'impacte de fenòmens climàtics severos com els que corresponen a l'impacte sostingut en el temps de canvis de fons en les condicions de temperatura i humitat de certes regions, o l'impacte negatiu de l'activitat humana sobre el medi, són causes de mobilitat internacional que, a mitjà i llarg termini, aniran guanyant rellevància.

També hem d'afegir a aquesta anàlisi una visió sobre quin està sent el tractament polític d'aquests fenòmens. Ara mateix, Europa (i el món) es troba en una cruïlla amb dues direccions contraposades: o bé avancem cap a una visió global del dret a emigrar, o bé retrocedim cap a un escenari de tancament i alienació respecte de les responsabilitats globals. Les crisis humanitàries, els actors polítics emergents de caràcter xenòfob, l'actitud de por amb què els governs dels estats s'adrecen a les opinions públiques, entre d'altres, són factors que estan configurant una agenda pública de caràcter defensiu, on predomina la reacció davant les crisis per damunt de la proposta, la prevenció, la previsió i el dibuix de futurs esperançadors.

També s'observa una disfunció entre les causes de la mobilitat i les normatives que les regulen. Partim d'una hipòtesi pessimista, la que contraposa el compliment de les normatives legals d'immigració amb el compliment de la legislació que protegeix els drets de les persones. Aquesta contradicció acaba provocant dos tipus de disfuncions:

- Disfuncions ètiques que apareixen quan es fa una renúncia als valors bàsics democràtics i al respecte als valors fundacionals de la UE com, per exemple, quan es vinculen ajuts econòmics i control de fluxos o quan s'externalitza el control de fronteres a tercers països no segurs.
- Disfuncions pràctiques, ja que tenim causes de fluxos grans i portes estretes, que acaben generant un important nombre de situacions d'irregularitat administrativa. Aquesta disfunció comporta, en primer lloc, efectes negatius sobre les persones i, en segon lloc, perjudica diferents àmbits de les polítiques públiques: fiscals, laborals, desconeixement de l'estructura real de la població, de productivitat, pèrdua de la cursa per a l'atracció del talent, problemes de cohesió democràtica, entre d'altres. Cal afegir a aquestes dificultats les desigualtats de gènere, com per exemple la bretxa salarial amplificada que pateixen les dones migrants, un sostre de vidre en els àmbits professionals que les encasella i limita les seves carreres, així com una incomprensió encara present envers el motiu de les migracions de persones del col·lectiu LGTBI.

Però, a part d'aquestes disfuncions, també es produeix un impacte negatiu en el desenvolupament econòmic global i en el dels països emissors de població, en particular. Una bona regulació dels fluxos tindria un impacte molt positiu en termes de creixement econòmic. Cal recordar que les migracions són una conseqüència del desenvolupament dels països, del seu èxit, ja que habitualment migren les persones que poden fer-ho, perquè tenen una situació personal millor, i no totes les que ho volen fer. La migració no és, doncs, una conseqüència del fracàs del desenvolupament sinó, en certa manera, un indicador del seu èxit. Aquesta visió paradoxal ens podria portar a un canvi del paradigma actual de la cooperació internacional.

A la manca de control de fluxos dels països d'origen, hi hem d'afegir la manca de garanties humanitàries i la vulneració de drets que pateixen gran part de les persones migrants, especialment les dones, els menors, les persones LGTBI, en el camí de la migració: un camí cap a Europa que, en molts casos, és llarg i perillós, un camí on es vulneren els seus drets, se'ls desapodera i se'ls despulla dels pocs recursos que tenen, de manera que, quan arriben a Catalunya, ho fan en una situació personal, social i econòmica molt vulnerable.

L'anàlisi d'aquestes disfuncions ens planteja la necessitat d'un nou model de gestió de la mobilitat internacional, que ens permeti aprofitar els beneficis i minimitzar els riscos d'aquest fenomen. En primer lloc, cal promoure un canvi en l'agenda d'aquestes polítiques, i passar d'una posició reactiva a una de proactiva.

L'actual agenda reactiva en matèria de mobilitat internacional condueix a situacions de vulneració flagrant de drets que ja semblaven consolidats. Fins i tot la majoria dels sectors socials sensibilitzats, atesa la urgència i la duresa del tema, també responen de manera reactiva; això genera una polarització del debat públic al voltant d'aquestes qüestions que allunya el focus de l'atenció pública dels continguts que correspondrien a una agenda proactiva.

El desplegament d'aquesta agenda proactiva passa per la intervenció en dues línies: una corresponent a l'àmbit de la comunicació i del relat públic, i una altra corresponent a l'àmbit internacional. Pel que fa al relat públic, cal prendre consciència de la influència creixent dels discursos populistes i xenòfobs i de les raons pràctiques per les quals aquests discursos arrelen en amplis sectors de les nostres societats. D'altra banda, també caldria identificar els motius per a l'optimisme i per a la confiança en l'èxit d'una nova agenda reformista, entre la qual destaquen l'existència d'un suport social important a aquestes reformes, les necessitats d'equilibrar la balança fiscal dels països desenvolupats i l'aliança activa de sectors econòmics, socials i acadèmics que aposten per una gestió diferent d'aquest fenomen.

Des d'aquesta perspectiva, les línies principals que configurarien una nova agenda de les polítiques de mobilitat internacional serien:

- La defensa dels drets fonamentals de les persones, amb polítiques actives que garanteixin una base ferma per a l'exercici d'aquests drets.

- La participació comunitària en la presa de decisions, que permetria compartir els èxits i també els riscos inherents a aquests processos.
- La flexibilització de les polítiques estatals, buscant que s'adaptin millor a la realitat d'aquests fenòmens i aprofitin les oportunitats de creixement econòmic i de millora social que poden representar.

b. Perspectiva global de la diversitat cultural

La diversitat de les societats europees és estructural i no només un fenomen propi del segle XXI. Al llarg de la seva història, les diferents societats europees s'han caracteritzat per una notable diversitat interna, tant per factors religiosos i lingüístics com per factors de classe social. A principi del segle XIX, per exemple, ni a França es parlava només el francès, ni Alemanya compartia una única religió, i la societat britànica, a part de divisions religioses i lingüístiques rellevants, afegia també la pràctica d'una segregació social duríssima per raó de classe. Sobre aquesta base, el segle XX ha aportat un nou factor de diversitat, de tipus cultural, amb l'arribada de noves poblacions provinents de tot el món. Per aquesta raó, la concepció d'Europa com a espai culturalment homogeni ja fa temps que ha quedat arraconada per una realitat que ha fet multicultural les nostres societats.

Aquest procés de creixement de la diversitat dins les societats europees es va expandir després de la Segona Guerra Mundial, amb els processos de descolonització dels antics dominis britànics, francesos, belgues, holandesos, i més tard, portuguesos, que van traslladar cap a les antigues metròpolis successives onades migratòries de persones provinents del Carib, del Magrib, de l'Àfrica subsahariana, de l'Orient Mitjà, del subcontinent hindú o del sud-est asiàtic. Més endavant, a partir dels anys 60 i 70, sobre aquest base s'aniran superposant diferents onades migratòries –de motivació bàsicament econòmica–, amb poblacions provinents tant del sud d'Europa com de fora del continent. Aquests fluxos migratoris s'aniran modulant d'acord amb les tendències econòmiques; es redueixen o s'inverteixen en temps de crisi i augmenten en els períodes de bonança. Finalment, cal afegir uns altres fluxos provocats per conflictes armats, persecucions o per situacions de manca de respecte als drets humans, que han dut cap a Europa diferents onades de persones refugiades, moltes d'elles provinents de l'Orient Mitjà.

La gestió de la diversitat en les societats europees ha seguit diferents models conceptuals. Alguns han prescindit, d'entrada, del respecte als drets humans, com és el cas dels sistemes racistes o de la pràctica institucional de certs graus de xenofòbia. D'altres, han practicat la separació social per causa de classe o origen cultural, com és el cas del segregacionisme. En un altre aspecte, el basat en la promoció dels drets humans, podem trobar diferents aproximacions conceptuals com, per exemple, el multiculturalisme, l'assimilacionisme o, més darrerament, l'interculturalisme.

El multiculturalisme es basa, de manera genèrica, en el dret a la diferència i comporta la tolerància davant els costums de les diferents cultures o grups socials considerats minoritaris, amb una concepció de la diversitat cultural com una riquesa que cal preservar. L'aplicació d'aquestes polítiques ocasiona el desenvolupament separat dels grups socials i

de l'expressió de les seves particularitats. Aquest enfocament, nascut i àmpliament practicat en el món anglosaxó, especialment al Regne Unit, ha donat lloc a un reforçament dels vincles interns de cada grup i ha esdevingut una barrera real al mestissatge.

L'assimilacionisme parteix del tractament de cada persona com a individu, prescindint de les seves circumstàncies concretes de pertinença a una cultura específica. No parteix, doncs, del dret a la diferència, sinó del dret a la igualtat. En el context europeu, aquest enfocament ha tingut un ampli desenvolupament a França, que ha definit una ciutadania republicana basada en una definició cultural explícitament francòfona i francesa, que ha deixat en un nivell secundari i en una situació de total subordinació la resta de cultures presents en el país. Aquest model presenta un punt feble quan, al costat d'aquest discurs d'igualtat conceptual, es mantenen *de facto* les diferències econòmiques i socials entre la població autòctona i la provinent de la immigració, fet que no ha afavorit la integració i que ha contribuït a reforçar les diferències culturals de cada grup i el sentiment de segregació experimentat per les persones que pertanyen a grups culturals minoritaris.

L'interculturalisme comparteix amb el multiculturalisme el respecte a la diferència i comparteix amb l'assimilacionisme la defensa del principi d'igualtat. Aquest enfocament té com a objectiu el desenvolupament d'una cultura pública comuna basada en els valors de la democràcia, la llibertat i els drets humans en un marc de respecte a la diversitat cultural, per tant, sense establir discriminacions per aquesta causa. Aquest equilibri entre els drets i els deures fonamentals compartits per tothom i la vinculació al propi grup cultural esdevé el tret diferencial de l'interculturalisme. Des d'aquesta perspectiva, es fonamenta l'acomodació mútua entre els diversos grups culturals que conviuen en la mateixa societat a través d'un diàleg permanent i en pla d'igualtat. El progrés cap a la igualtat d'oportunitats necessita el consens per construir una societat amb equitat, tenint en compte les diferències, socials, econòmiques i culturals que, en el cas de les dones, afegeix la necessitat d'un treball transversal i multidisciplinari específic per garantir els drets de ciutadania amb plenitud.

c. Perspectiva global dels drets humans

Quan abordem les qüestions relatives a la mobilitat internacional i a la ciutadania, entrem de manera directa en un camp en què les persones poden veure afectats els seus drets fonamentals, tant en els processos de desplaçament com en els processos d'acollida i integració en la societat de destinació. Aquesta component afegeix a aquesta anàlisi una sèrie de consideracions en relació amb la situació dels drets humans en aquests àmbits.

En primer lloc, cal fer un apunt global respecte a la situació dels drets humans. En aquesta matèria no podem ni volem adoptar una visió d'optimisme ingenu, ni tampoc una visió centrada únicament en les situacions més extremes de conculcació d'aquests drets. És cert que, al llarg del segle XX, el conjunt dels estats han anat teixint, per primera vegada en la història de la humanitat, un sistema de reconeixement universal per als drets bàsics de totes les persones i, a més a més, han posat en les seves agendes polítiques, tant les internes com les internacionals, la qüestió del respecte i la promoció de l'exercici dels drets humans. També és cert que moltes societats han avançat de manera clara en aquesta

matèria, tot i que amb diferències substancials si fem una anàlisi global, ja sigui a escala regional o global. Aquesta situació de progrés no pot justificar, en cap cas, que ens instal·lem en un cert cofoisme, ni global ni local, en relació amb aquesta matèria, ja que mentre no s'aconsegueixi que l'exercici dels drets humans sigui realment i efectivament universal, no podrem baixar la guàrdia ni deixar de pressionar en tots els àmbits per tal d'assolir aquest objectiu bàsic, que no és altre que el del respecte a la dignitat inherent a tots els éssers humans. De manera concreta i urgent, caldrà seguir denunciant les realitats estructurals de violació dels drets humans que segueixen afectant milions i milions de persones, sovint institucionalitzades o tolerades pels poders estatals.

Els fenòmens de mobilitat internacional no sempre es duen a terme en les millors condicions possibles pel que fa al respecte als drets humans. Moltes persones emprenen aquests moviments utilitzant rutes insegures, en les quals no només veuen amenaçada la seva seguretat o la seva integritat física, sinó que també es posa en risc el respecte als seus drets bàsics; una situació que és especialment greu en el cas de les dones o dels menors d'edat no acompanyats. Els països que fonamenten el seu ordenament jurídic, tant internament com a escala de relació internacional, en el respecte als drets humans i als valors democràtics han de vetllar especialment perquè els fenòmens de mobilitat internacional es produeixen en unes condicions que dificultin la conculcació d'aquestes drets. És responsabilitat d'aquests països la lluita contra els grups de delinqüència organitzada que s'aprofiten de les persones que fan aquests desplaçaments, ja siguin motivats per raons econòmiques o per raons de fugida de persecucions o conflictes armats. De manera prioritària, aquests països haurien de facilitar l'existència de rutes segures per a les persones i lluitar de manera decidida contra el tràfic de persones, fins a eradicar-lo.

Un altre element de responsabilitat que caldria demanar als estats és el d'una especial atenció al respecte als drets humans en les seves fronteres, especialment quan aquestes fronteres estan sotmeses a un trànsit important de persones en procés migratori. Les fronteres són uns espais en els quals els estats exerceixen la seva legítima competència de control d'accés al seu territori, una competència que s'ha d'exercir, però, amb respecte als drets humans, sense distincions pel que fa a la nacionalitat o a la procedència de les persones. La dialèctica entre aquest control d'accés al territori i la pressió exercida pels moviments migratoris ha dut a situacions de precarietat en el respecte dels drets bàsics de les persones en algunes d'aquestes fronteres. Aquestes situacions es fan cròniques i acaben convertint les fronteres en uns espais que romanen en la penombra respecte a les garanties en l'exercici dels drets humans que, a la resta del territori, ja estan consolidades. Cal mantenir la vigilància sobre aquestes situacions i denunciar-les fins a corregir-les.

Les polítiques d'accés a la residència i a la ciutadania que estableixen els estats també acaben tenint implicacions en la situació efectiva de l'exercici dels drets humans de les persones que no tenen la condició de nacionals o que es troben en una situació administrativa irregular. En el nostre cas, l'ordenament jurídic vigent reconeix un alt nivell d'equiparació de drets entre les persones amb nacionalitat espanyola i les que tenen reconeguda la residència, tret d'aspectes vinculats a l'exercici dels drets polítics, com és el cas del dret de vot. En canvi, les persones en situació administrativa irregular es troben en una situació greu de vulnerabilitat que dificulta l'exercici dels seus drets i el

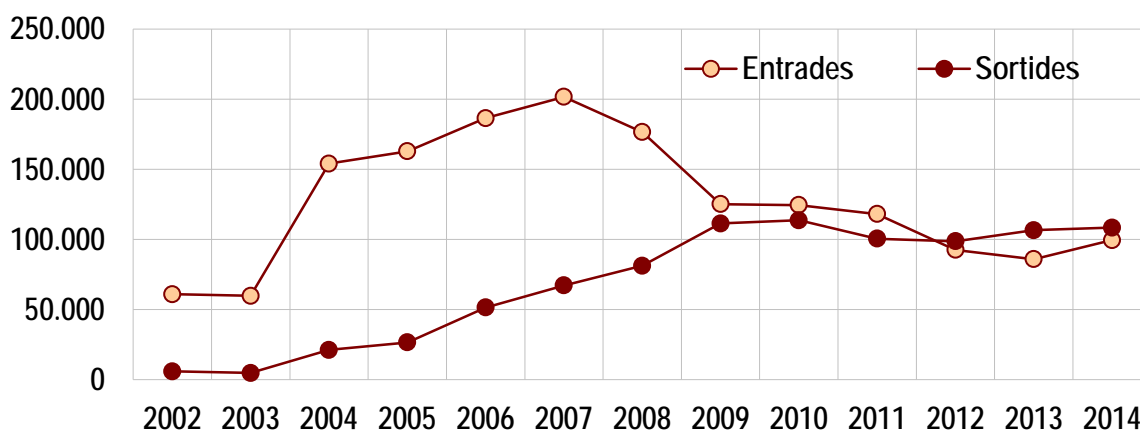
desenvolupament d'un projecte de vida autònom, ja que viuen sota la permanent amenaça d'una eventual expulsió cap als seus països d'origen. A més del dany psicològic que aquesta situació produeix a les persones que la viuen, la irregularitat administrativa afavoreix l'existència d'un mercat laboral irregular en el qual els drets laborals d'aquests treballadors i treballadores són reduïts a la mínima expressió i encara els fa més vulnerables.

Segurament hi ha molts aspectes de l'actual regulació del règim de permisos de residència i de treball que caldria revisar, seguint la línia d'evitar els efectes socialment i humanament perjudicials de la irregularitat, però un d'aquests aspectes requereix una resposta ràpida, sense dilació. Es tracta de la gestió de les expulsions de persones estrangeres en situació administrativa irregular. En els processos d'expulsió tornen a aparèixer situacions en les quals es pot amenaçar l'exercici dels drets fonamentals d'aquestes persones. L'existència dels centres d'internament d'estrangers (CIE) exemplifica aquesta situació no desitjada, ja que aquests centres acaben convertint-se en centres de detenció de persones estrangeres que no han comès cap delictes, persones que simplement es troben en una situació administrativa irregular i que, de sobte, veuen reduïdes les seves llibertats bàsiques de manera innecessària. És possible fer una gestió alternativa d'aquesta situació sense necessitat de limitar les llibertats de les persones.

Finalment, cal fer un esment específic al compromís que tenim envers les persones que fugen o que pateixen persecució en els seus llocs d'origen, ja sigui per motiu ideològic, ètnic, d'orientació sexual o per causa de conflictes armats. Aquest compromís no només està motivat pel compliment dels tractats internacionals als quals s'ha adherit l'Estat espanyol, es tracta d'un compromís arrelat a la nostra voluntat de ser una societat democràtica d'alta qualitat. Així doncs, no només mantindrem un compromís ferm amb l'acollida d'aquestes persones en la nostra societat, sinó que també l'estendrem en la defensa dels drets humans a tot arreu. Aquesta lluita es vehicula a través de la solidaritat entre els pobles i a través d'un exercici responsable de les relacions internacionals que estableixi la defensa dels drets humans com un dels principis rector de la nostra política internacional.

d. Context demogràfic

Catalunya és un país divers. Ho ha estat al llarg de la seva història i també ho és ara. Els darrers 15 anys hem experimentat una gran transformació demogràfica, amb un creixement de població de prop d'un milió i mig de persones, d'origens molt diversos. En els darrers anys, la tendència ha canviat i hem entrat en una fase d'estabilitat pel que fa al saldo de poblacions, però continuem tenint un nombre significatiu d'entrades i sortides de població.

D'acord amb les xifres provisionals a 1 de juliol de 2016, un 14,1% de la població catalana té nacionalitat estrangera (1.067.883 persones), amb una presència relativa superior en les franges d'edat compreses entre els 15 i els 44 anys.

Franja d'edat	% nacionalitat estrangera
0 a 14	14,1%
15 a 29	20,9%
30 a 44	22,5%
45 a 59	11,5%
60 a 74	4,8%
75 i més	2,0%
TOTAL	14,1%

La societat catalana de principis del segle XXI ha canviat de fesomia. Mai no hi havia hagut com ara tanta diversitat d'orígens entre les persones que viuen en els pobles i ciutats de Catalunya. A Catalunya es parlen més de 300 llengües diferents i hi ha persones amb nacionalitats corresponents a més de 180 estats diferents. Per procedències, destaquen les 211.019 persones de nacionalitat marroquina, que representen gairebé el 20% dels estrangers i el 2,8% del total de la població catalana. A continuació, tenim els romanesos (1,3%), els xinesos i els italians (0,7%) i els pakistanesos (0,6%), entre les 5 nacionalitats més destacades. El conjunt de les diferents nacionalitats llatinoamericanes superen les 250.000 persones, que representen un 3,3% del total de la població catalana.

La distribució geogràfica de la població estrangera a Catalunya mostra dues característiques significatives. D'una banda, la transformació ha arribat a tot el país com podem observar en la distribució comarcal de la població estrangera, els percentatges de la qual oscil·len entre el 7% i el 25%. D'altra banda, observem una més alta presència de població estrangera en la franja litoral i, fora d'aquesta, en el pla de Lleida i Girona.

3. CONTINGUT DEL PLA DE CIUTADANIA I DE LES MIGRACIONS 2017-2020

La definició de les estratègies d'aquest Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020 (PCM) correspon al Govern de la Generalitat, amb un treball interdepartamental liderat per la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania (SIMC) i amb la participació de la resta d'actors socials i de l'Administració implicats. L'expressió formal d'aquest treball estratègic es plasma en el conjunt d'eixos, línies, programes i actuacions que constitueixen el nucli del PCM, però és rellevant que, prèviament, expressem un cert relat d'aquesta estratègia, construït al voltant de les tres preguntes: com volem ser?, què pretenem aconseguir? i de quines eines disposarem?

Com volem ser?

La Catalunya que volem ser la veiem com una societat diversa i cohesionada que vol mantenir aquestes característiques com a part essencial de la seva identitat i de la seva fortalesa com a societat. Aquesta diversitat és, i ha estat durant el segle XX, una característica intrínseca de la nostra societat, que ha modulada la manera com s'ha expressat al llarg del temps la identitat catalana. Aquesta expressió manté un equilibri entre la cultura pública catalana que ens iguala i la diversitat cultural que ens diferencia. Els elements que conformen aquesta cultura pública comuna catalana s'han establert sobre una sèrie de consensos socials bàsics al voltant dels valors democràtics, dels drets humans, del valor de la igualtat i el pluralisme, del reconeixement del plurilingüisme i del català com a llengua comuna i de l'accessibilitat d'uns serveis públics que garanteixin un nivell bàsic de benestar per a tothom.

Volem abordar la diversitat de la societat catalana des de la perspectiva de l'interculturalisme, una perspectiva que busca posar les idees i les accions de tota persona o grup amb identitats culturals específiques en un pla d'igualtat. Des d'aquesta perspectiva, s'afavoreixen el diàleg, el consens, la integració i la convivència entre aquestes cultures diverses. Des d'aquesta perspectiva, no es nega la realitat dels conflictes, sinó que s'opta per resoldre'ls a través del coneixement, la proximitat, l'acostament de posicions i la recerca dels denominadors comuns compartits. Aquest procés és el que va construir una cultura pública catalana i una ètica social que ens ajuda a progressar en la construcció d'una societat democràtica, integrada i cohesionada. La clau de volta d'aquesta perspectiva és la igualtat de drets i deures per a totes les persones i, per aquesta raó, caldrà focalitzar les polítiques públiques al voltant d'aquest concepte i al voltant de les diferents maneres de com fem efectiva la igualtat en l'exercici d'aquests drets i deures ciutadans.

Què pretenem aconseguir?

El que pretenem aconseguir amb les polítiques de ciutadania i migracions és acollir i integrar en la societat catalana totes les persones que arriben o retornen al nostre país. Per aquesta raó, articulem les polítiques al voltant del procés d'acollida, que regula la Llei 10/2010, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya, i de la

integració, entesa com l'exercici real de la igualtat de drets de ciutadania per part de totes les persones.

De quines eines disposarem?

El Govern compta amb instruments polítics, organitzatius i pressupostaris propis per desplegar les seves polítiques i assolir aquests objectius estratègics. En el moment històric que vivim, des d'un punt de vista nacional, arriba el moment de definir com volem que avanci el país que estem construint entre tots i, en el nostre àmbit, volem actualitzar el marc normatiu i els acords socials i polítics que vam bastir sobre les polítiques de migracions i ciutadania. Des d'un punt de vista organitzatiu, ha arribat el moment de desplegar un nou organisme responsable de l'execució de les polítiques, l'Agència de Migracions de Catalunya, i aprofitar aquest canvi per millorar l'eficàcia i l'eficiència de la gestió pública en aquest camp.

Com s'estructura el PCM 2017-2020?

El Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020 s'estructura en 4 eixos estratègics, dins els quals definim 15 línies d'actuació que agrupen 44 programes d'actuació. Aquests programes preveuen 433 actuacions concretes, que es descriuen detalladament. El desplegament anual d'aquestes actuacions conduirà a la definició de les fites i tasques concretes, així com dels recursos (econòmics, humans, materials i temporals) necessaris per dur-les a terme.

Els eixos estratègics del Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020 corresponen a 4 conceptes bàsics (diversitat, igualtat, acollida i gestió integral) que expressem de la manera següent:

- Eix 1. Interacció en una societat diversa i cohesionada.
- Eix 2. Inclusió social de totes les persones amb independència del seu origen
- Eix 3. Acollida i inclusió de les persones refugiades que arriben a Catalunya.
- Eix 4. Gestió integral de les polítiques de ciutadania i migracions.

3.1. EIXOS ESTRATÈGICS I LÍNIES D'ACTUACIÓ

Eix 1. Interacció en una societat diversa i cohesionada

Descripció

Volem continuar sent una societat diversa i cohesionada, capaç d'assumir la seva diversitat com un fet constitutiu que ens enriqueix com a país i que cal protegir com un bé comú especialment amenaçat per la desigualtat en els graus d'integració social de les persones en funció del seu origen. Com a societat, compartim uns béns comuns que són iguals per a tothom i que no es posen en discussió, basats en els drets humans, la democràcia, el pluralisme i la diversitat. Aquests béns fonamenten una cultura pública comuna que es construeix des del consens i que es consolida a través de la gestió dels conflictes de convivència que apareixen en la quotidianitat.

Línies d'actuació

- 1.1. Compromís per una cultura pública comuna
- 1.2. Visibilitat de la diversitat com un valor que enriqueix la societat
- 1.3. Formació per a la prevenció de les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi
- 1.4. Informació per a l'exercici dels drets i deures de ciutadania

Eix 2. Inclusió social de totes les persones amb independència del seu origen

Descripció

Volem fer efectiva la igualtat de drets i deures per a tothom, també per a la població estrangera o d'origen immigrant, i garantir la igualtat d'oportunitats per a ells i elles i per als fills i filles, amb una especial incidència en dos aspectes clau de la integració: la millora de l'ocupabilitat i la millora de l'èxit educatiu. L'aparent èxit del model d'integració català, que ha estat capaç d'incorporar a la nostra societat un 25% de població estrangera sense greus conflictes socials o sense l'aparició de fenòmens polítics xenòfobs rellevants, no ens ha de fer baixar la guàrdia davant el risc que la desigualtat es transmeti a la generació dels fills i filles de les persones immigrades i retornades. Cal un nou impuls per a l'èxit educatiu d'aquest alumnat, donant-los un suport més gran i millor i acostant les seves famílies a una escola que sigui capaç de generar expectatives de millora i que també s'assembli a les comunitats en què està inserida. Cal un nou impuls per a la millora de l'ocupabilitat de les persones immigrades i retornades, que pateixen especialment els efectes de la crisi econòmica, posant una especial atenció en la inserció laboral de joves i dones.

Línies d'actuació

- 2.1. Igualtat d'oportunitats en el treball per a les persones immigrades, refugiades i retornades
- 2.2. Èxit educatiu dels fills i filles de les famílies immigrades, refugiades i retornades
- 2.3. Inclusió social de col·lectius vulnerables de persones immigrades, refugiades i retornades
- 2.4. Accessibilitat dels serveis públics a les persones immigrades, refugiades i retornades

Eix 3. Acollida i inclusió de les persones refugiades que arriben a Catalunya

Descripció

Volem seguir acollint amb dignitat les persones que arriben a Catalunya, però ara, especialment, les persones que arriben a casa nostra fugint de conflictes armats, persecució i altres violacions greus dels drets humans. Catalunya vol i pot contribuir de manera substancial en els processos d'acollida i d'inclusió de persones en situació de desplaçament forçat i/o que han patit greus violacions dels drets humans, d'acord amb uns estàndards de qualitat i de serveis que els garanteixin l'autonomia i el ple exercici dels drets humans. No només perquè l'acollida i la inclusió de les persones que demanen protecció internacional és una obligació dels països democràtics, sinó també perquè la nostra societat ha demostrat històricament la seva capacitat d'acollida i inclusió. Ara podem posar aquesta experiència al servei d'una resposta responsable i eficient per a l'emergència humanitària que arriba a casa nostra i a les fronteres europees.

Línies d'actuació

- 3.1. Treballar per eradicar les causes que generen el desplaçament forçat de persones
- 3.2. Acció humanitària a les fronteres europees i en origen
- 3.3. Desenvolupament del sistema de protecció internacional a Catalunya

Eix 4. Gestió integral de les polítiques de ciutadania i migracions

Descripció

Volem fer un nou país i per aquesta raó ens cal preparar les eines necessàries per a la gestió integral de les polítiques de ciutadania i migracions, des de la gestió dels fluxos i de les situacions administratives de les persones fins a la gestió integral de les polítiques d'acollida i integració. Aquesta voluntat requerirà nous instruments legals i una nova estructuració de l'Administració, a través del desplegament de l'Agència de Migracions de Catalunya.

Línies d'actuació

- 4.1. Gestió de fluxos de mobilitat internacional i suport a projectes migratoris
- 4.2. Gestió de la situació administrativa de les persones en mobilitat internacional
- 4.3. Acollida de les persones immigrades
- 4.4. Desenvolupament de nous instruments de gestió de les polítiques de ciutadania i mobilitat internacional

3.2. PROGRAMES D'ACTUACIÓ

Eix 1. Interacció en una societat diversa i cohesionada

Línia 1.1. Compromís per una cultura pública comuna

o Programa 1.1.1. Consens social per la interculturalitat

Objectiu

Establir un ampli consens social al voltant de la interculturalitat com a perspectiva d'abordatge de la diversitat de la societat catalana.

Descripció

La diversitat cultural de la societat catalana és un element d'identitat que ens defineix com una societat multicultural. La necessitat de definir una cultura pública compartida, construïda des del diàleg i el respecte mutu a tots els i les ciutadanes, fa convenient adoptar una perspectiva intercultural a l'hora de treballar aquests consensos des d'un punt de vista teòric i pràctic. Aquest programa partirà de la definició d'un marc teòric compartit sobre la interculturalitat, que es plasmarà en un document teòric de consens. Aquest document serà la base per a un procés ampli de participació dels agents socials, institucionals i polítics, a fi d'arribar a un consens polític que s'expressarà a través d'una Estratègia nacional per a la interculturalitat, que ens dotarà d'un nou marc estratègic desenvolupat a partir dels principis que ja es recollien en el Pacte Nacional per a la Immigració i que s'adequarà al nou cicle social en què estem entrant en matèria de ciutadania i migracions. En la mateixa línia d'aquest consens, el Govern impulsa una nova llei d'igualtat i no-discriminació, que engloba totes les lluites contra qualsevol forma de discriminació, amb una especial atenció a les derivades del gènere, l'orientació sexual, la raça o la religió. El Pacte també haurà de permetre impulsar acords transversals específics en els àmbits dels mitjans de comunicació i de les campanyes polítiques amb vista que les informacions i els debats que s'hi generin no siguin contradictoris amb el marc compartit d'interculturalitat.

Actuacions

Descripció	Líder	Altres
1 Marc teòric compartit per a la interculturalitat	SIMC	CII
2 Estratègia nacional per a la interculturalitat	SIMC	CII
3 Llei d'igualtat i no-discriminació	SIMC	CII
4 Acord dels mitjans de comunicació per al tractament responsable de la informació en matèria de diversitat i immigració	SIMC	CII
5 Acord dels partits polítics per a l'ús responsable de la immigració a les campanyes electorals	SIMC	
6 Campanya de sensibilització social sobre la diversitat i la interculturalitat	SIMC	CII
7 Celebració anual del Dia Mundial de la Diversitat Cultural per al Diàleg i el Desenvolupament (21 de maig)	SIMC	
8 Divulgació dels criteris d'ús de les llengües per a la comunicació institucional de la Generalitat	DGPL	SIMC
9 Avaluació del marc normatiu vigent nacional i local d'acord amb	SIMC	

	l'Estratègia Nacional per la Interculturalitat per a detectar possibles canvis normatius		
10	Avaluació de les polítiques públiques d'acord amb l'Estratègia Nacional per la Interculturalitat: dels indicadors d'activitat als de resultat	SIMC	IVALUA
11	Aplicació transversal de la perspectiva intercultural en el desplegament de les polítiques públiques	SIMC	CII

Línia 1.2. Visibilitat de la diversitat com un valor que enriqueix la societat

- **Programa 1.2.1. Promoció de la participació de les persones immigrades, refugiades i retornades**

Objectiu

Apoderar i dotar de recursos el teixit associatiu i la ciutadania perquè siguin agents actius de promoció dels valors de la cultura pública comuna.

Descripció

El treball de la diversitat des de la perspectiva de la interculturalitat ha d'arribar a tota mena d'espais i institucions a fi que impregni realment la nostra societat en tots els àmbits. Aquest programa proporciona eines per facilitar aquest treball en quatre aspectes diferents: el dels recursos educatius, el de creació d'espais d'interacció comunitària, el de promoció de l'associacionisme i el d'actuacions per a la difusió de les diferents cultures presents a la societat catalana. Posarem a disposició del conjunt dels agents socials un banc de recursos per a la interculturalitat i antirumors en forma de catàleg d'activitats, materials i serveis per treballar la interculturalitat. Aquest banc s'alimentarà amb la col·laboració del món local. Potenciarem les xarxes de les entitats i d'espais d'interacció comunitària ja existents que esdevinguin referències locals per al treball de base de la diversitat. Aquesta xarxa s'identificarà des de la SIMC i es treballarà per fomentar la incorporació del voluntariat als espais de dinamització comunitària. Seguirem donant suport a l'associacionisme i a la participació de les persones immigrades i retornades. Farem actuacions per enfortir el teixit associatiu, amb la promoció d'entitats de segon ordre dins el teixit associatiu de la immigració, que permetin enfortir les entitats de base. Seguirem donant suport a la participació de col·lectius específics i obrirem una actuació especial per incorporar al sistema esportiu català (clubs i federacions) les diferents xarxes de pràctica esportiva i de competició que han sorgit al voltant de les diferents comunitats. També promocionarem accions puntuals que posin en valor el patrimoni cultural, històric i lingüístic del qual podem gaudir gràcies a la diversitat de la nostra societat.

Actuacions

Descripció	Líder	Altres
1 Xarxa d'espais d'interacció comunitària	SIMC	DGACC
2 Foment del voluntariat per a la interculturalitat entre la gent que ha acabat el seu cicle laboral	SIMC	DGACC, DGAR
3 Promoció de l'associacionisme de les persones immigrades i retornades	SIMC	DGACC
4 Promoció de l'associacionisme de les persones joves immigrades	DGJ	
5 Foment a l'apoderament i visibilitat de les dones immigrades	ICD	DGI
6 Promoció de la creació d'entitats de segon ordre dins el teixit associatiu de la immigració	SIMC	
7 Formació específica per a la gestió i el desenvolupament de l'associacionisme de les entitats de persones immigrades i retornades	DGACC	SIMC
8 Promoció i suport a l'associacionisme de les persones LGTBI immigrants	DGI	SIMC

9	Promoció de la participació de les persones immigrades, retornades i refugiades en festes i cultura popular	CLT	
10	Incorporació al sistema esportiu català de les persones immigrades i retornades	SGE	
11	Difusió d'activitats i festes pròpies de les diferents cultures a Catalunya	SIMC	CLT, DGAR
12	Interculturalitat i territori	DGJ	
13	Oferta de cursos de llengües familiars de l'alumnat d'origen estranger en horari lectiu i en horari extraescolar per a tot l'alumnat	ENS	
14	Contactes dels Mossos d'Esquadra amb entitats i associacions de persones immigrades	DGP	
15	Reforç de col·leccions de biblioteques amb materials d'aprenentatge del català de temàtica multicultural	CLT	
16	Itinerari "Catalunya: una història per a tu" i taller "Crònica medieval: musulmans, jueus i cristians"	CLT	
17	Exposicions temàtiques sobre els països d'origen de la nostra immigració	CLT	MHC
18	Promoció de la participació de persones immigrades i retornades en les Cases de la Música	CLT	
19	Activitats del Dia Mundial de la Poesia	CLT	
20	Recital de poesia "Veus paral·leles"	CLT	
21	Foment de la interculturalitat a través del còmic a les presons	DGSP	
22	Programa Paco Candel: diferents mirades migratòries	SIMC	ENS
23	Accions per a la inclusió d'entitats de persones immigrades i retornades en el cens d'entitats de foment de la llengua catalana	DGPL	
24	Formació específica per al voluntariat i les entitats de persones immigrades i retornades	DGACC	
25	Traducció de textos literaris de referència d'altres cultures	DGPL	
26	Difusió de jocs i esports propis d'altres cultures	CLT	SGE, ENS
27	Difusió de la participació de les persones migrades, retornades i refugiades en el teixit associatiu ordinari	SIMC	DGACC

○ **Programa 1.2.2. Visibilitat de la diversitat cultural**

Objectiu

Donar visibilitat a persones referents de tots els orígens culturals en els espais dels mitjans de comunicació i promoure la diversitat en els espais institucionals públics i en l'àmbit privat.

Descripció

La diversitat cultural del nostre país no té encara una translació adequada en la presència de persones en els diferents espais públics, especialment en els espais dels mitjans de comunicació i els espais institucionals públics, tant els de representació com els tècnics. Per normalitzar aquesta situació, cal disposar d'una base de dades de persones que puguin actuar com a experts o referents en totes les temàtiques que apareixen en el debat públic als mitjans de comunicació, fugint de l'encasellament en les temàtiques més directament vinculades a la diversitat i a les migracions. A partir d'aquesta informació, cal dur a terme accions concretes per tal de potenciar aquesta presència en els mitjans de comunicació. A part d'aquesta acció, cal seguir treballant per augmentar la presència de persones d'orígens culturals diversos en els àmbits de la representació institucional i de les tasques tècniques en les institucions públiques. Es proposa que, anualment, es faci i es publiqui un informe sobre la visibilitat de la diversitat, com a instrument de conscienciació i reforç d'accions afirmatives.

Actuacions

<i>Descripció</i>		<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Banc d'experts i referents comunicatius amb diversitat cultural	SIMC	ICD, DGJ, DGI, DGAR
2	Informe anual de presència pública de la diversitat cultural i presentació pública al Parlament	SIMC	DGAR
3	Ambaixadors de la diversitat: incorporació de persones d'origen divers a la diplomàcia pública catalana en els seus països d'origen	EXI	DIPLOCAT
4	Recerca sobre els beneficis econòmics, socials i culturals de la diversitat en les societats i difondre'ls	SIMC	DGAR
5	Elaboració d'una guia per a la integració de la diversitat cultural en el món de l'empresa a través de la promoció de l'emprenedoria de les persones d'origen immigrant	SEC	SIMC, DGAR
6	Elaboració d'una guia per a la integració de la diversitat cultural en el món del treball	SOC	SIMC, DGAR
7	Eliminació de les exigències de fer constar les dades personals (nom, edat, origen, estat civil) i fotografies a les sol·licituds d'accés a l'ocupació pública, ja sigui en règim laboral fix o temporal.	DGFP	SIMC
8	Incorporació en els temaris de les proves selectives d'accés a l'ocupació pública d'un apartat relatiu a la normativa vigent en matèria migratòria	DGFP	
9	Introducció d'accions afirmatives per a la diversitat en l'àmbit de la contractació pública	DGCP	SIMC, DGAR
10	Reconeixement de l'aportació a la societat i a la cultura catalana de les persones d'origen cultural estranger a través	PRE	

	dels premis nacionals i altres guardons		
11	Accions de sensibilització adreçades als ciutadans competents en diferents cultures per raó del seu origen familiar. Vetllar perquè aquestes persones no siguin considerades com a persones immigrades, sinó percebudes com a ciutadans de Catalunya	SIMC	DGAR
12	Programa de col·laboració de les persones immigrades a Catalunya en la internacionalització de l'economia catalana	SEC	ACCIÓ
13	Incorporació de les produccions culturals fetes per artistes d'origen immigrant i dels països d'origen de la nostra immigració en els circuits culturals del país	CLT	
14	Estudi i normalització de neologismes que expressin la identitat múltiple dels ciutadans de Catalunya	DGPL	
15	Foment de la visibilització de la influència de cultures diferents a la catalana en la nostra societat, així com el paper de la cultura espanyola en els processos de colonització d'altres territoris	SIMC	ENS
16	Foment de la visibilització dels moviments migratoris	SIMC	
17	Foment de la sensibilització social al voltant de la diversitat cultural a través dels mitjans de comunicació	SIMC	CCMAV
18	Estratègia de comunicació a favor de la diversitat social	SIMC	
19	Anàlisi del marc normatiu vigent per promoure l'accés de persones estrangeres al treball públic	SIMC	DGFP
20	Accions afirmatives de formació específica per a què les persones d'origen immigrant puguin competir en igualtat de condicions en l'accés a l'ocupació pública	SIMC	
21	Visibilització i acompanyament dels processos de construcció de la pròpia identitat per part de les persones descendents de la immigració	SIMC	DGJ, CLT, ENS

Línia 1.3. Formació per a la prevenció de les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi

- **Programa 1.3.1. Pla de formació públic per a la prevenció de les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi**

Objectiu

Alinear els empleats públics i els representants institucionals amb l'objectiu de la prevenció de les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi i dotar-los d'eines necessàries per fer-la efectiva.

Descripció

Aquest programa proporcionarà metodologia i coneixement als empleats públics i als càrrecs electes en relació amb les polítiques de prevenció de les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi. En destaquen tres tipus d'accions: la formació per als tècnics, amb una planificació general i amb accions específiques per a col·lectius determinats, la formació per als càrrecs electes i l'elaboració d'un manual de bones pràctiques en l'àmbit de les polítiques públiques per a la prevenció de les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Estudi sobre les percepcions i experiències de discriminació entre la ciutadania a Catalunya, amb la finalitat d'orientar polítiques i normatives	SIMC	DGAR, DGJ
2 Formació de professionals públics en prevenció de discriminacions i racisme	SIMC	EAPC, DGAR
3 Inclusió en els plans de formació per a docents d'activitats de formació específica en educació intercultural	ENS	
4 Formació específica en interculturalitat per a professionals de joventut	DGJ	SIMC
5 Formació específica en interculturalitat per a les policies locals i mossos d'esquadra	ISPC	
6 Formació en eines metodològiques per la transversalització de la perspectiva de gènere	ICD	
7 Formació per a l'Administració local sobre la gestió de la diversitat religiosa en l'àmbit municipal	DGAR	
8 Formació sobre els drets de llibertat religiosa i la gestió de la diversitat religiosa	DGAR	EAPC
9 Formació de càrrecs electes en prevenció de discriminacions i racisme	SIMC	DGAR
10 Manual de polítiques antiracistes	SIMC	DGAR
11 Formació per a les policies locals i els professionals de seguretat privada i de control d'accés en matèria de delictes d'odi i discriminació	DGAS	DGAR
12 Formació en les eines i recursos per al desenvolupament de polítiques LGTBI	DGI	

- **Programa 1.3.2. Ciutadania activa contra les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi**

Objectiu

Mobilitzar la societat de manera àmplia i transversal en la lluita activa contra les discriminacions, el racisme i les ideologies de l'odi.

Descripció

Aquest programa articula les seves accions en tres tipologies: accions que la ciutadania pot dur a terme de manera directa contra el racisme i les ideologies de l'odi, accions col·lectives contra el racisme i les ideologies de l'odi i accions genèriques contra tota mena de discriminació per raó d'origen. La xarxa ciutadana antirumors parteix de l'experiència feta a la ciutat de Barcelona i proposa estendre la seva metodologia a tot el territori. De manera específica, introduïm dues accions més en l'àmbit educatiu: una de sensibilització dels joves pels mateixos joves i una altra de promoció de l'antiracisme a les xarxes socials. Afegim una acció de sensibilització adreçada a col·lectius, entitats i institucions, consistent en la creació d'una xarxa d'espais lliures de racisme. Aquesta xarxa té com a finalitat la formació dels responsables associatius en matèria de lluita contra el racisme, que porti l'entitat a adherir-se a un decàleg de bones pràctiques en aquest àmbit i en la identificació física (a través d'un distintiu comú) i virtual (a través d'un mapa consultable en línia) dels espais on actuen aquestes entitats i que s'han afegit a la xarxa. Finalment, s'afegeixen altres actuacions genèriques contra la discriminació.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Xarxa ciutadana antirumors	SIMC	DGAR
2 Joves entre els joves contra la discriminació i el racisme	SIMC	ENS, DGJ, DGAR
3 Implementació de projectes de servei comunitari relacionats amb la lluita contra les conductes d'odi i discriminació	ENS	DGAR
4 Antiracisme a les xarxes socials	SIMC	DGAR, DGJ, DGI
5 Espais lliures de racisme	SIMC	DGAR
6 Difusió del protocol de prevenció, detecció i intervenció davant de conductes d'odi, discriminació i altres radicalitzacions.	ENS	DGP/DGAS
7 Elaboració del protocol d'actuació dels professionals de les policies locals en matèria de delictes d'odi i discriminació	DGAS	DGAR
8 Promoció de la realització de tallers de teatre i contes a l'ensenyament primari contra la discriminació i el racisme	ENS	
9 Recerca sobre les causes del racisme per desenvolupar millors eines per combatre'l	SIMC	DGAR
10 Compleció i difusió de la guia de llenguatge no-discriminadori	DGPL	SIMC, DGAR
11 Plans per a la no-discriminació a les empreses i entitats del tercer sector	CRL	SIMC, DGI, DGAR
12 Promoció de continguts i materials formatius específics per a la no-discriminació en la formació empresarial i en les escoles de negoci	SUR	SIMC, DGAR
13 Promoció d'accions educatives contra el racisme i qualsevol altre tipus de radicalització en els centres educatius	ENS	
14 Banc de recursos per a la interculturalitat i antirumors	SIMC	DGJ, DGAR

- **Programa 1.3.3. Intervenció per a l'eradicació de l'extremisme violent i les ideologies de l'odi**

Objectiu

Prevenir, detectar i intervenir contra els processos de radicalització que condueixen a l'extremisme violent i a les ideologies de l'odi.

Descripció

Abordem els processos de radicalització que condueixen a l'extremisme violent des d'una perspectiva integral, entesos com a processos que pretenen apartar persones i grups culturals determinats de la cultura pública comuna, amenaçant la cohesió social. L'enfocament d'aquesta acció és social, des d'una perspectiva intercultural, i no està centrat en els aspectes de seguretat pública. Treballarem els aspectes de la prevenció, la detecció i la intervenció contra aquests fenòmens.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Estudi independent sobre els factors de risc social i el procés de radicalització dels autors dels atemptats del 17A	SIMC	
2 Creació d'un programa encarregat del desplegament de les actuacions socials específiques contra l'extremisme violent i les ideologies de l'odi	SIMC	
3 Conceptualització d'un marc general d'anàlisi dels fenòmens de radicalització que condueixen a l'extremisme violent	SIMC	DGAR
4 Elaboració d'un discurs públic conjunt contra els fenòmens de la radicalització que condueixen a l'extremisme violent	SIMC	DGAR, DGP, DGSP, ENS, DGPS, DGJ
5 Elaboració i difusió de contra-narratives per evitar la radicalització que condueix a l'extremisme violent a les xarxes socials	SIMC	DGP, ENS
6 Elaboració i difusió de protocols de prevenció, detecció i intervenció davant de fenòmens de radicalització, en l'àmbit dels serveis socials i el treball comunitari	DGPS	DGP, SASIF, DGSP, DGAR, DGACC, DGJ, SIMC
7 Elaboració i difusió de protocols de prevenció, detecció i intervenció davant de fenòmens de radicalització en l'àmbit dels serveis penitenciaris	DGSP	DGP
8 Elaboració i difusió de protocols de prevenció, detecció i intervenció davant de fenòmens de radicalització, en l'àmbit de la policia de proximitat	DGP	
9 Difusió del protocol de prevenció, detecció i intervenció davant de processos de radicalització en l'àmbit educatiu	ENS	DGP
10 Elaboració i difusió del protocol de prevenció, detecció i intervenció davant els processos de radicalització en l'àmbit dels serveis d'acollida i ciutadania	SIMC	
11 Elaboració i difusió del protocol de prevenció, detecció i intervenció davant els processos de radicalització en l'àmbit associatiu, d'entitats i de la proximitat social	SIMC	

12	Elaboració de contra-narratives als discursos de les ideologies de l'odi i dels materials i canals per a la seva difusió	SIMC	
13	Accions educatives contra la banalització i el culte a la violència contra els altres i contra un mateix	SIMC	ENS
14	Accions per a la rehabilitació de les persones que han caigut en l'extremisme violent	SIMC	JUS
15	Centre expert d'anàlisi social de casos en l'àmbit de l'extremisme violent	SIMC	
16	Programa de suport psicosocial a les persones en situació de risc per extremisme violent i les seves famílies	SIMC	
17	Plans individualitzats de rescat social dels joves en situació de risc per extremisme violent	SIMC	

Línia 1.4. Informació per a l'exercici dels drets i deures de ciutadania

○ Programa 1.4.1. Oficina per la no-discriminació

Objectiu

Oferir punts de referència dins les administracions públiques i les entitats per a la informació sobre els drets i deures ciutadans i la no-discriminació.

Descripció

La ciutadania necessita tenir punts de referència, físics o virtuals, on poder adreçar-se per a informar-se dels drets ciutadans, amb una especial atenció als de no-discriminació. Aquesta xarxa tindrà un node central a la SIMC, gestionat per l'assessoria jurídica i el servei d'atenció especialitzat de què disposem, que ha de servir de punt de referència per a una xarxa territorial àmplia, formada per punts d'informació i oficines d'atenció gestionats per ens locals o entitats. Identificarem aquesta xarxa i establirem canals de comunicació bidireccional.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Oficina per a la no-discriminació	SIMC	DGI
2 Xarxa de punts d'informació per a la no-discriminació	SIMC	
3 Possibilitar l'habilitació i formació especialitzada de personal per a l'exercici de funcions per a la no-discriminació dins les administracions públiques.	DGFP	
4 Activació d'un grup de treball de la Taula de Ciutadania i Immigració per al seguiment, anàlisi i propostes d'actuació envers els delictes d'odi i discriminació	SIMC	TCI
5 Avaluació interna dels serveis de la Generalitat de Catalunya per a l'adequació a la Llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació	DGFP	
6 Elaboració de guies informatives sobre els drets i deures ciutadans	SIMC	
7 Formació especialitzada per al personal que atindrà a les oficines i punts d'informació per a la no-discriminació	SIMC	DGAR
8 Formació a entitats perquè es puguin personar com a acusació particular en delictes d'odi i discriminació	SIMC	
9 Creació d'una unitat de suport a les víctimes	SIMC	
10 Elaboració d'un protocol d'actuació i derivació en els serveis públics per a la identificació de delictes d'odi i faltes administratives per discriminació	SIMC	

○ Programa 1.4.2. Promoció de l'exercici dels drets de ciutadania

Objectiu

Apoderar la ciutadania per a l'exercici dels seus drets i per a l'actuació proactiva en contra de la discriminació i a favor de la diversitat social.

Descripció

Aquest programa inclou actuacions específiques per a la promoció de l'exercici dels drets ciutadans i per a la prevenció de la discriminació en diferents àmbits temàtics.

Actuacions

Descripció	Líder	Altres
1 Informació sobre la igualtat de drets en els processos de selecció de treball	SOC	DGI
2 Convocatòria d'ajuts a projectes de recerca universitària en l'àmbit de la diversitat religiosa	DGAR	AGAUR
3 Convenis per a l'assistència religiosa als centres penitenciaris i hospitalaris	DGAR	SLT, PRE, JUS
4 Difusió d'informació relativa a la normativa sanitària referent al sacrifici ritual islàmic (en especial, pel que fa a la Festa del sacrifici)	DGAR	SLT, ARP
5 Foment del diàleg interreligiós i difusió de la realitat religiosa a Catalunya	DGAR	
6 Assessorament a entitats religioses formades majoritàriament per persones immigrades	DGAR	
7 Reforç de la mediació intercultural en els centres penitenciaris	DGSP	
8 Servei de Mediació intercultural destinats a menors i joves interns en Centres Educatius	DGEP CJJ	
9 Pla de prevenció i detecció de la violència masclista entre les dones immigrades	ICD	SIMC, DGF
10 Abordatge de les violències masclistes i joves	DGJ	
11 Difusió del protocol per a la prevenció de la mutilació genital femenina, coordinació amb els operatius territorials de violència de gènere i realització d'actuacions derivades (taules territorials per a la prevenció de la mutilació genital femenina i celebració del Dia Internacional de Tolerància Zero amb la Mutilació Genital Femenina)	ICD	SIMC, DGP, SLT, ENS, DGAR, ACCD, DGAIA, DGF, DGPS, DGAS, DGJ
12 Formació per a professionals de la salut sobre la mutilació genital femenina	SLT	
13 Formació i sensibilització sobre els drets de les dones	SIMC	DGI
14 Pla contra els matrimonis forçats	ICD	SIMC, ACCD, DGP, SLT, ENS, DGAR, DGAIA, DGF, DGAS, JUS, DGJ
15 Actuacions en l'àmbit de la cooperació internacional per a la prevenció de les violències contra les dones i les respostes a aquestes violències.	ACCD	
16 Diagnòstic d'accions sobre els drets LGTBI entre les persones joves	DGI	DGJ

17	Sensibilització sobre els drets LGTBI	DGI	
18	Sensibilització i detecció de la discriminació de persones LGTBI	DGI	SIMC
19	Detecció de la vulneració dels drets fonamentals establerts a la Llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació	SIMC	DGI
20	Jornada sobre la igualtat de les dones marroquines	SIMC	EXI
21	Pla d'impuls de la igualtat efectiva de les dones d'origen marroquí	SIMC	
22	Impuls del reconeixement del dret de sufragi actiu i passiu a les eleccions municipals dels ciutadans marroquins a Catalunya i seguiment de processos electorals al Marroc	SIMC	EXI
23	Grup de treball de catalanes i catalans d'origen marroquí	SIMC	EXI
24	Actuacions de mediació comunitària intercultural	SIMC	
25	Formació de mediadors comunitaris amb competència intercultural	SIMC	
26	Facilitar continguts de promoció de la salut, prevenció i assistència en l'abordatge dels consums de drogues, tenint en compte la importància del factor cultural en aquests consums i la situació d'especial risc en què es troba aquest col·lectiu	SAL	

Eix 2. Inclusió social de totes les persones amb independència del seu origen

Línia 2.1. Igualtat d'oportunitats en el treball per a les persones immigrades, refugiades i retornades

- **Programa 2.1.1. Millora de l'ocupabilitat de les persones immigrades, refugiades i retornades**

Objectiu

Aconseguir que les persones immigrades, refugiades i retornades tinguin unes millors competències, habilitats i capacitats per millorar les seves opcions de trobar feina en llocs de treball de qualitat.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa comprenen les actuacions generals que es fan en el camp de l'orientació laboral i la formació professional orientades de manera específica a les persones immigrades, refugiades i retornades. Distingim dos tipus d'actuacions: d'una banda les que fa el SOC en el marc de les seves polítiques actives d'ocupació, que s'adrecen a persones immigrades, refugiades i retornades en situació regular i, de l'altra, les accions específiques d'orientació o de formació que s'adrecen als joves i que, per les seves característiques, atenen un alt percentatge de població d'origen immigrant. En totes aquestes actuacions caldrà una anàlisi i una planificació tenint en compte les necessites específiques de les dones.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Serveis ocupacionals de l'àmbit de l'orientació professional	SOC	DGI
2 Serveis ocupacionals de l'àmbit de la gestió de la col·locació en el mercat de treball	SOC	DGI
3 Serveis ocupacionals de l'àmbit de la qualificació professional	SOC	DGI
4 Serveis ocupacionals de l'àmbit de foment de l'ocupació	SOC	DGI
5 Serveis ocupacionals de l'àmbit de la promoció de la creació d'ocupació i el desenvolupament econòmic local i el foment de la contractació	SOC	DGI
6 Orientació laboral específica per a joves des de les oficines joves	DGJ	DGI
7 Difusió dels programes de Garantia Juvenil des de les oficines joves	DGJ	
8 Accions de formació professional de primer nivell per a alumnat no graduat en ESO (plans de formació i inserció)	ENS	DGI
9 Accions d'informació adreçades a les persones estrangeres o d'origen immigrant per accedir a l'ocupació pública en règim laboral	DGFP	SOC, SIMC
10 Desenvolupament d'estratègies formatives i d'acreditació adreçades a nínxols d'ocupació en els quals el coneixement de llengües d'origen sigui un factor d'avantatge	SOC	SIMC

11	Desenvolupament dels currículums sense noms ni fotos en els processos de selecció de personal	SIMC	DGIT
12	Programa de sensibilització del món empresarial per a la integració laboral de persones d'origen immigrat	CRL	SEC, SOC
13	Estudi de bones pràctiques sobre la integració laboral de les persones immigrades	CTESC	SEC, SOC
14	Accions per a la millora de la gestió de les ofertes de treball de temporer agrícola	SOC	ARP, SIMC
15	Promoció de l'oferta formativa bàsica de les escoles d'adults, que faciliti l'accés de les persones immigrades i retornades	ENS	
16	Promoció de l'emprenedoria de les persones migrades, retornades o refugiades, especialment adreçada a dones i joves	SEC	EMC

○ **Programa 2.1.2. Lluita contra la irregularitat sobrevinguda**

Objectiu

Ajudar a millorar l'èxit a l'hora de trobar feina en col·lectius de persones immigrades i retornades especialment vulnerables i evitar les situacions d'irregularitat sobrevinguda.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa atenen les necessitats especials d'inserció laboral de col·lectius vulnerables de persones immigrades i retornades, especialment de persones en procés de reagrupament familiar, en situació d'irregularitat sobrevinguda, en risc d'exclusió social severa (venda irregular al carrer, víctimes del tràfic de persones) i persones sol·licitants de protecció internacional, amb especial atenció a les necessitats específiques de les dones en aquestes situacions. De manera inicial, aquestes actuacions es canalitzen a través dels plans de reincorporació al treball que es contracten amb diferents entitats socials o a través del suport a serveis i xarxes d'orientació i inserció laboral gestionades per entitats socials, tot i que caldrà ampliar les tipologies de programes existents.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Anàlisi continuada de la situació de la irregularitat administrativa. Elaboració d'un document de propostes de modificacions normatives	TCI	SIMC
2 Plans de reincorporació al treball	SIMC	
3 Serveis d'orientació i inserció laboral especialitzats en persones en situació o en risc d'irregularitat	SIMC	DGI
4 Formació ocupacional en l'àmbit dels serveis penitenciaris	CIRE	
5 Inserció laboral en l'àmbit dels serveis penitenciaris	CIRE	
6 Revisió del procés de realització de pràctiques en centres de treball per a alumnes en situació d'irregularitat	SIMC	DGIT
7 Promoció de l'ús de recursos TIC de formació i capacitació laboral, especialment per a dones migrades amb càrregues familiars	SOC	SIMC
8 Programa de suport a l'emprenedoria i l'autoocupació per a persones immigrades i retornades en risc de caure en situació d'irregularitat	DGESTSCA	SIMC
9 Creació d'un grup de treball sobre treball domèstic i immigració orientat a la promoció dels drets de les treballadores de la llar	SIMC	
10 Promoció de la creació d'una institució que gestioni l'oferta i la demanda de serveis domèstics i que permeti la regularització d'aquests serveis	TSF	SIMC
11 Elaboració d'un mapa de recursos d'inserció laboral adaptats a les necessitats de les persones en situació d'irregularitat	SIMC	DGESTSCA
12 Campanya de difusió dels mecanismes normatius existents per evitar la irregularitat sobrevinguda per disminució d'ingressos	SIMC	SOC

- **Programa 2.1.3. Reconeixement de qualificacions i titulacions professionals per a persones immigrades, refugiades i retornades**

Objectiu

Facilitar la valoració de les titulacions acadèmiques i de les competències professionals que tenen les persones immigrades, refugiades i retornades, de cara a millorar-ne l'ocupabilitat.

Descripció

Les persones immigrades i retornades que han arribat al nostre país poden tenir diferents nivells de formació acadèmica o de qualificació professional i no sempre poden fer-la valer. En el cas de les titulacions acadèmiques, fem una acció d'acompanyament a través d'un servei especialitzat que ajuda els usuaris a preparar la tramitació de l'expedient davant l'Administració educativa de l'Estat. Aquest servei s'estendrà també en l'àmbit de la formació professional, per assessorar les persones immigrades i retornades amb experiència en algun àmbit professional perquè accedeixin al sistema de reconeixement de les qualificacions professionals del Departament d'Ensenyament o, en el cas específic del coneixement de llengües estrangeres, perquè obtinguin el certificat d'aquest coneixement en l'àmbit del marc europeu comú de llengües.

Actuacions

<i>Descripció</i>		<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Acompanyament al reconeixement acadèmic	SIMC	SUR
2	Acompanyament al reconeixement de qualificacions professionals	SIMC	ENS, SOC
3	Acompanyament a l'acreditació de coneixement de les llengües oficials i les llengües estrangeres	SIMC	ENS, SOC
4	Difusió del valor de les acreditacions de llengües estrangeres entre el teixit empresarial	SIMC	
5	Millora dels circuits d'homologació de titulacions acadèmiques de secundària i de formació professional	ENS	
6	Incorporació als estudis universitaris de persones refugiades i immigrades amb titulacions iniciades als països d'origen	CIC	SIMC

Línia 2.2. Èxit educatiu dels fills i filles de les famílies immigrades, refugiades i retornades

○ Programa 2.2.1. Benvinguda a l'escola a les famílies immigrades

Objectiu

Aconseguir que les famílies immigrades tinguin expectatives positives en l'èxit educatiu dels seus fills i filles, a través del coneixement del sistema educatiu i de les oportunitats de millora que se'ls obre a través d'aquest.

Descripció

Un factor clau per a l'assoliment de l'èxit educatiu és la implicació de la família en el procés d'aprenentatge i això només s'aconsegueix quan la família posa expectatives de millora de la seva situació i la dels seus fills en aquest procés. Les actuacions d'aquest Projecte van en la direcció d'ajudar a crear o millorar aquestes expectatives, a través de la informació a les famílies, la promoció de la seva participació en el procés i la visualització de l'èxit educatiu en persones de diferents orígens culturals. L'actuació de benvinguda al sistema educatiu de les famílies en procés de reagrupament partirà de les dades dels informes IN01 i IN04 disponibles a la SIMC. Aquestes dades permetran identificar paquets de població per orígens i adreçar una comunicació de benvinguda adaptada. La comunicació esmentada inclourà materials audiovisuals específics explicatius del sistema educatiu en la llengua d'origen i, de manera trimestral, s'organitzaran sessions presencials d'acollida per tot el territori. L'actuació del coneixement del servei educatiu a les famílies immigrades s'adreçarà de manera general a totes les famílies immigrades que tinguin fills ja escolaritzats i consistirà en la realització de tallers d'acollida dinamitzats per famílies de l'AMPA dels centres, amb una formació específica per a aquesta tasca, i que podran comptar amb el suport dels materials audiovisuals creats per a l'actuació anterior. Aquestes dues actuacions tenen sentit en el marc de l'acollida al sistema educatiu, però cal preveure altres actuacions que ajudin a la creació d'expectatives positives per a les famílies, especialment en la secundària obligatòria i les etapes educatives posteriors. Amb aquesta intenció, tirarem endavant dues actuacions més: una d'adaptació a les famílies immigrades de l'orientació acadèmica i laboral que s'ofereix al final de la secundària obligatòria, i una de visualització de referents d'èxit educatiu que reflecteixin la diversitat cultural i que serveixin per incentivar entre les famílies immigrades una expectativa positiva de la continuïtat de la formació acadèmica per als seus fills i filles, amb especial atenció al paper de les mares i a la necessitat d'apoderar-les per a la participació social.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Benvinguda de les famílies reagrupades al sistema educatiu	ENS	SIMC
2	Coneixement del servei educatiu per part de les famílies immigrades	SIMC	
3	Orientació acadèmica adaptada a les famílies immigrades	SIMC	ENS
4	Referents d'èxit educatiu per a les famílies immigrades	SIMC	
5	Tallers de llengua i socialització de les famílies en l'entorn educatiu	DGPL-CPNL	SIMC, ENS
6	Pla de formació de les famílies perquè puguin fer acompanyament escolar als seus fills	SIMC	ENS

7	Desenvolupament i implementació d'estratègies per a facilitar i potenciar la interacció entre tots els i les alumnes i les seves famílies	SIMC	ENS
---	---	------	-----

○ **Programa 2.2.2. Èxit escolar dels fills i filles de les famílies immigrades**

Objectiu

Aconseguir que els fills de les famílies immigrades tinguin uns resultats competencials i una taxa de graduació a 4t d'ESO similars als del conjunt de la població.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa s'insereixen en un marc d'actuació general, liderat pel Departament d'Ensenyament, centrat en la millora de l'èxit educatiu de tots els alumnes. Ateses les característiques específiques dels alumnes provinents de famílies immigrades, es fa necessari reforçar aquestes actuacions de manera específica, a través de tres tipologies: actuacions en el marc de l'horari lectiu, actuacions presencials fora de l'horari lectiu i actuacions no presencials fora de l'horari lectiu. Les aules d'acollida formen part des de fa temps de les actuacions específiques d'acollida de la població escolar d'origen immigrat. S'adrecen a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu que presenta dificultats lingüístiques. Aquesta actuació és clau per facilitar un coneixement bàsic instrumental de la llengua catalana als alumnes per tal que puguin seguir el seu itinerari formatiu amb probabilitats d'èxit. Cal afegir també actuacions de reforç escolar, amb especial atenció a les necessitats de l'alumnat d'origen immigrat. Aquestes actuacions es poden tirar endavant de manera presencial, a través de l'oferta de tallers d'estudi assistit, tant des del Departament d'Ensenyament o les administracions locals, com des d'entitats socials que hi desenvolupen programes d'actuació, però cal complementar-les amb actuacions de reforç escolar no presencial. L'àmbit d'aquestes actuacions se circumscriurà a les etapes obligatòries, des de 5è de primària fins a 4t d'ESO.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Aules d'acollida: dotació de docents i recursos educatius	ENS	
2 Elaboració i difusió de recursos de suport lingüístic i social	ENS	
3 Promoció del reforç escolar presencial als centres educatius de màxima complexitat (CEMC) per a tots els alumnes que ho necessitin	SIMC	ENS
4 Promoció dels tallers d'estudi assistit en el marc dels plans educatius d'entorn	ENS	
5 Suport als centres educatius per part dels equips de llengua, interculturalitat i cohesió social en el territori	ENS	
6 Plans d'acollida individualitzats per als alumnes d'incorporació tardana al sistema educatiu	ENS	SIMC
7 Atenció específica a les incorporacions tardanes en secundària al sistema educatiu a través d'espais de lleure educatiu complementaris durant l'estiu	SIMC-DGJ	DGPL-CPNL, ENS
8 Promoció de les comunitats d'aprenentatge per a la millora de l'èxit educatiu	ENS	SIMC
9 Promoció de mesures per a una distribució equitativa de l'alumnat d'incorporació tardana entre els centres del Servei d'Educació de Catalunya	ENS	SIMC
10 Promoció de metodologies de treball en els centres educatius afavoridores de la inclusió de l'alumnat d'origen estranger	ENS	SIMC

- **Programa 2.2.3. Itineraris de rescat acadèmic per a alumnat en risc d'abandonament del sistema educatiu**

Objectiu

Recuperar per a l'aprenentatge i per a la formació professional l'alumnat dels centres educatius de màxima complexitat que està en risc d'abandonar el sistema educatiu.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa s'adrecen a la població escolar en risc d'abandonament del sistema educatiu, majoritàriament concentrada en els CEMC i els seus entorns. Es tracta d'actuacions de continuïtat, els plans de formació inicial, destinats a l'alumnat que abandona els instituts i s'orienta cap a una formació professionalitzadora, i la formació en escoles d'adults, que permet a l'alumnat que ha abandonat la formació reglada reincorporar-se i acabar els estudis de secundària obligatòria.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Promoció de l'oferta formativa d'adults	ENS	DGI
2 Programes de noves oportunitats per a joves de 14 a 24 anys en risc d'abandonament escolar o sense graduar	ENS	DGI, DGJ
3 Projectes pilots de lluita i prevenció contra l'abandonament escolar prematur	ENS	DGJ, DGI
4 Coordinació de la tasca dels educadors de carrer amb els itineraris de rescat acadèmic	SIMC	ENS

○ **Programa 2.2.4. Instituts oberts per l'èxit educatiu**

Objectiu

Formar joves dinamitzadors del temps educatiu no lectiu als centres educatius de màxima complexitat de secundària i implementar plans d'animació de lleure i esport i de reforç escolar per al seu alumnat.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa s'insereixen en el marc de treball dels plans educatius d'entorn del Departament d'Ensenyament i s'adrecen a la formació de dinamitzadors del temps educatiu no lectiu en els CEMC i a la implementació d'activitats de reforç escolar, lleure i esport en aquests espais. La formació i la implementació de les activitats formaran un projecte integral que serà finançat a través del programa de Garantia Juvenil. Per a la formació, es definiran uns continguts bàsics que capacitin els futurs dinamitzadors en la planificació, programació i realització d'activitats de reforç escolar, de lleure educatiu i esportives, en el marc dels CEMC de secundària. Aquesta formació tindrà caràcter professionalitzador i conduirà a l'obtenció de la titulació de monitor d'activitats de lleure i a la certificació de formació inicial de tècnic esportiu per part de l'Escola Catalana de l'Esport. Quan els dinamitzadors acabin la formació, se'ls contractarà per al desenvolupament d'un pla anual d'activitats en diferents CEMC, que inclogui reforç escolar, lleure i esport.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Ampliació del nombre de plans educatius d'entorn	ENS	
2	Programa Instituts Oberts: formació de perfils dinamitzadors de reforç escolar i lleure	SIMC	SOC, ENS, DGJ, SGE
3	Programa Instituts Oberts: plans de dinamització del temps educatiu no lectiu	SIMC	SOC, ENS, DGJ, SGE

- **Programa 2.2.5. Mentoria social en secundària postobligatòria als centres educatius de màxima complexitat**

Objectiu

Fer el millor acompanyament possible per tal que els alumnes fills de famílies immigrades que cursen estudis en secundària postobligatòria arribin a graduar-se amb èxit i puguin seguir formant-se en la universitat o en la formació professional de grau superior.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa desenvolupen la metodologia de la mentoria social, és a dir, l'acompanyament personal de joves per altres joves més grans que actuen com a referent per al creixement personal i acadèmic dels joves estudiants de secundària. Els voluntaris que actuen com a mentors provenen d'entitats socials o de les universitats catalanes, a través d'un marc de cooperació establert amb l'Associació Catalana d'Universitats Públiques. Els alumnes que són acompanyats provenen de centres educatius de màxima complexitat, els quals es vinculen per proximitat geogràfica a una universitat concreta. Una actuació específica consistirà en la realització d'activitats (pràctiques, xerrades, visites) a les instal·lacions de les universitats per part de l'alumnat del Programa, de manera que facilitem el coneixement dels estudis universitaris per part d'aquests alumnes i en millorem la motivació per fer el pas cap als estudis superiors.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Acompanyament d'alumnes fills de famílies immigrades dels CEMC per part de mentors universitaris	SIMC	SUR, ENS
2	Descoberta <i>in situ</i> de la universitat per part d'alumnes fills de famílies immigrades dels CEMC	SIMC	SUR, ENS
3	Acompanyament per a la inclusió social	DGJ	

- **Programa 2.2.6. Promoció de bones pràctiques a l'entorn de l'èxit educatiu dels fills i filles de famílies immigrades**

Objectiu

Promoure el canvi institucional i pedagògic en els centres educatius de màxima complexitat per tal que esdevinguin centres de qualitat i de referència per a tot el sistema educatiu.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa volen incidir en els aspectes estructurals del sistema educatiu que cal treballar per aconseguir un millor èxit educatiu, tant de la població en general com de l'alumnat dels CEMC en particular. Aquestes actuacions s'orienten a la reflexió acadèmica i dels professionals al voltant de les experiències i bones pràctiques que ja es porten a terme, tant als centres educatius com a l'entorn de la comunitat educativa. En cada cas, buscarem col·laboradors socials i acadèmics que ja estiguin treballant en aquestes matèries, però els demanarem que se centrin en els CEMC i en l'alumnat d'origen immigrat. En tots dos casos, organitzarem una jornada de treball i publicarem un document de conclusions.

Actuacions

<i>Descripció</i>		<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Identificació, difusió i transferència de bones pràctiques de canvi institucional i d'innovació educativa als CEMC	SIMC	ENS
2	Identificació, difusió i transferència de bones pràctiques d'aprenentatge comunitari als CEMC	SIMC	ENS

○ **Programa 2.2.7. Interculturalitat a l'escola**

Objectiu

Aconseguir que els centres educatius incorporin en els seus equips professionals i en la seva actuació persones i demandes de la comunitat educativa que reflecteixin la diversitat social del seu entorn.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa s'adrecen a dos àmbits diferents, el del funcionament dels centres educatius i el del personal dels centres educatius. Pel que fa al funcionament dels centres educatius, proposem accions per incorporar aspectes relatius a la diversitat cultural i religiosa en la vida que s'hi fa, des dels serveis de menjador escolar fins al calendari festiu. Pel que fa al personal dels centres esmentats, proposem accions que ajudin a fer que els aquests centres, especialment els que són en territoris amb un nivell alt de diversitat, també la incorporin en els seus equips humans, tant en els docents i el personal d'administració i serveis com en el personal dels serveis fora de l'horari lectiu, com per exemple el menjador escolar o les activitats extraescolars. En el primer cas, cal una modificació del marc normatiu per permetre la contractació de professorat que no tingui la nacionalitat espanyola i, en el segon cas, cal promoure un acord amb les empreses del sector perquè incorporin en les seves plantilles persones immigrades i retornades, de manera que la prestació d'aquest servei en els centres pugui fer-se també amb personal del mateix origen que l'alumnat.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Menús escolars respectuosos amb la diversitat religiosa	ENS	DGAR
2 Personal de monitoratge i menjador d'origen immigrat als centres amb alta presència d'alumnat d'aquest origen	SIMC	ENS
3 Incorporació i difusió de recursos per treballar la interculturalitat en el currículum escolar	ENS	SIMC
4 Incorporació de les llengües d'origen en l'oferta de segones llengües estrangeres als centres educatius	ENS	SIMC
5 Ampliació i promoció de les llengües d'origen a l'oferta d'activitats educatives extraescolars als centres educatius	ENS	SIMC
6 Promoció de la incorporació de la celebració de festivitats d'origens culturals diferents presents en els centres educatius	ENS	SIMC, DGAR
7 Creació del perfil professional d'interculturalitat i convivència als centres educatius	ENS	SIMC

Línia 2.3. Inclusió social de col·lectius vulnerables de persones immigrades, refugiades i retornades

○ **Programa 2.3.1. Lluita contra l'exclusió social severa en col·lectius vulnerables**

Objectiu

Ajudar els col·lectius més vulnerables de persones immigrades, refugiades i retornades a sortir de l'exclusió social severa.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa s'adrecen a la lluita contra l'exclusió social severa en col·lectius especialment vulnerables els quals, o bé estan formats només per persones immigrades, refugiades i retornades, o bé aquestes persones tenen una presència molt important. Es tracta d'actuacions específiques adreçades a l'abordatge d'aquestes situacions i al desenvolupament de recursos concrets que facilitin la resposta al problema plantejat. S'aborden, entre d'altres, les situacions del comerç irregular a la via pública, del tràfic i explotació sexual de dones immigrades o de la població que compleix alguna mena de condemna o mesura judicial en medi obert.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Pla per a l'abordatge del comerç irregular a la via pública	SIMC	DGP, DGC, DGESTSCA
2 Pla per a l'abordatge de les condicions de treball i d'habitatge dels treballadors temporers	TSF (SSTT Lleida)	SIMC, SOC, SASIF, SOC, AHC, DGP, DGESTSCA
3 Pla per a l'abordatge de les condicions de vida de les persones que viuen en assentaments	SIMC	
4 Pla per a l'abordatge dels problemes de salut mental en algunes persones d'origen immigrat	SLT	SIMC
5 Pla per a l'abordatge de la situació de les persones grans d'origen immigrat que no reben prestacions de cap tipus	SASIF	SIMC
6 Pla per a l'abordatge de la situació de les famílies monoparentals sense suport familiar	SASIF	SIMC
7 Pla per a l'abordatge del tràfic i de l'explotació sexual de dones	SIMC	DGP, DGAS, ICD
8 Seguiment del Protocol de Protecció de les Víctimes de Tràfic d'Éssers Humans, a través d'un grup de treball i el desplegament de recursos i mesures necessàries	JUS	DGP, ICD, SIMC, DGF, DGAS
9 Recursos residencials per a interns joves de centres penitenciaris	DGSP	
10 Recursos residencials per a interns adults de centres penitenciaris	DGSP	
11 Recursos residencials per a joves sotmesos a mesures judicials en medi obert	DGEPCJJ	
12 Recursos residencials per a l'acollida de persones immigrades irregulars o en situació d'exclusió social	SIMC	

13	Actuacions d'inserció laboral i autoocupació per a recollidors de ferralla	SIMC	DGESTSCA
14	Actuacions d'inserció laboral i autoocupació per a dones que surten del tràfic per explotació sexual	SIMC	DGESTSCA, DGAS, DGP, DGI
15	Actuacions de tutela de menors d'edat estrangers	DGAIA	
16	Programa de transició al món adult per a menors extutelats	DGAIA	DGJ
17	Actuacions adreçades a infants i joves immigrants en situació de risc d'exclusió socials	SIMC	DGJ, DGAIA

Línia 2.4. Accessibilitat dels serveis públics a les persones immigrades, refugiades i retornades

○ **Programa 2.4.1. Accessibilitat als serveis públics i a les prestacions socials**

Objectiu

Garantir a les persones immigrades, refugiades i retornades un accés als serveis públics i a les prestacions socials en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania, amb les adaptacions que siguin necessàries per atendre'n la diversitat.

Descripció

Són actuacions de continuïtat dels diferents departaments de la Generalitat de cara a facilitar l'accessibilitat als serveis públics a través de la mediació intercultural, la traducció i interpretació, i la informació de l'existència de serveis especialitzats.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Increment de l'oferta de serveis d'interpretació per a persones sense competència lingüística (061 CatSalut Respon i altres)	INT, ENS, SLT, ICD, JUS, SIMC	
2 Acreditació de la formació dels intèrprets que actuen en els serveis públics	SIMC	DGPL, SUR
3 Formació, acreditació i disponibilitat del servei de mediadors i traductors interculturals	SIMC	
4 Acollida als serveis sanitaris a través dels mediadors interculturals i de CatSalut Respon	SLT	
5 Accés als serveis públics de salut per a totes les persones, amb independència de la seva situació administrativa	SLT	
6 Actuacions d'accessibilitat de la pràctica, la competició i la dinamització esportives en l'àmbit escolar	SGE	
7 Actuacions de prevenció de les dependències a través de l'esport	SGE	
8 Actuacions de formació de tècnics i dinamitzadors esportius	SGE	
9 Actuacions de promoció de la participació de les noies i dones joves d'origen immigrant en la pràctica esportiva	SGE	
10 Suport a la xarxa de mediació per al lloguer social a preus assequibles	AHC	
11 Optimització de la xarxa d'habitatges d'inclusió social	AHC	
12 Prestacions d'ajuda al pagament de lloguers	AHC	
13 Assessorament sobre deute hipotecari (Ofideute)	AHC	
14 Accés a habitatge social	AHC	
15 Accés a habitatge d'emergència social	AHC	
16 Campanya institucional adreçada a persones de col·lectius en situació de vulnerabilitat pel que fa al seu accés als serveis públics	SIMC	SLT, ENS, SASIF
17 Serveis d'acollida per a dones en situació de violència de gènere	DGF	DGI
18 Accions d'informació a les persones sol·licitants d'asil i persones immigrants sobre la disponibilitat de places educatives sostingudes amb fons públics, en els ensenyaments de caràcter universal i gratuït.	ENS	

○ Programa 2.4.2. Alfabetització i promoció de l'ús de la llengua catalana

Objectiu

Eradicar l'analfabetisme i introduir a la lectoescriptura en llengua catalana les persones que no la dominen, i facilitar-los després mecanismes per a la pràctica de les competències lingüístiques adquirides.

Descripció

El procés de primera acollida ordinari és de molt difícil realització en el cas que les persones que acaben d'arribar siguin analfabetes en les seves llengües d'origen o en el cas que tinguin dificultats greus de comprensió del nostre alfabet. En aquestes situacions cal fer un procés previ d'alfabetització abans que puguin accedir al mòdul A del servei de primera acollida. Les accions d'eradicació de l'analfabetisme són un camp d'acció social en el qual poden intervenir les entitats de voluntariat al costat dels professionals. Busquem un nou model de curs d'alfabetització en el qual, al costat de la tasca d'ensenyament del professional, trobem un lloc per a la pràctica de la conversa i de la lectura a desenvolupar en el marc dels projectes de les entitats de voluntariat. A més a més, necessitem que la durada d'aquests cursos sigui més llarga que l'actual, per assolir de manera satisfactòria una primera competència en lectoescriptura. Un cop assolit aquest objectiu, amb independència que aquestes persones comencin la formació del mòdul A del servei de primera acollida, cal treballar per tal que mantinguin i millorin la seva competència a través de la pràctica de la conversa a través del voluntariat de les parelles lingüístiques. Finalment, cal una acció específica que integri l'alfabetització inicial amb els continguts del servei de primera acollida, en un curs de durada anual que cobreixi l'espectre complet i permeti arribar més fàcilment a l'obtenció del certificat de primera acollida.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Curs d'alfabetització Lletres per a Tothom	SIMC	DGI
2	Promoció de l'ús de la llengua catalana a través del Voluntariat per la llengua i dels programes de Llengua i Cultura	DGPL	SIMC, CPNL
3	Difusió de recursos lingüístics en línia	DGPL	CPNL
4	Trobades del programa Voluntariat per la Llengua	DGPL	CPNL
5	Curs compacte de primera acollida per a persones analfabetes	SIMC	DGI
6	Desenvolupament d'ensenyaments de l'àmbit d'acollida i alfabetització de les escoles d'adults (llengües oficials a Catalunya i formació instrumental)	ENS	
7	Promoció de programes simultanis d'aprenentatge de català i llengües d'origen per a pares i fills als centres docents	ENS	
8	Elaboració de materials específics per a l'alfabetització i per al primer aprenentatge en llengua catalana de persones d'origen immigrant que no tenen prou competència oral	SIMC	DGPL, CPNL

Eix 3. Acollida i inclusió de les persones refugiades que arriben a Catalunya

Línia 3.1. Treballar per eradicar les causes que generen el desplaçament forçat de persones

- **Programa 3.1.1. Diplomàcia catalana per la pau, la mediació en conflictes i el respecte als drets humans**

Objectiu

Treballar en l'àmbit internacional per reduir les causes que provoquen el desplaçament forçat de persones.

Descripció

Les actuacions d'aquest programa són de tipus puntual i s'aniran definint i concretant en funció de l'agenda internacional i les oportunitats que s'hi presentin. Bàsicament, s'orienten a incidir en l'acció exterior, tant en els fòrums internacionals sobre drets humans com en l'agenda diplomàtica, i a la generació de discurs i sensibilització en aquestes matèries.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Participació catalana en fòrums i xarxes internacionals sobre drets humans i protecció internacional	EXI	
2	Agenda diplomàtica catalana en territoris emissors de persones refugiades	EXI	DIPLOCAT
3	Desenvolupament d'un discurs públic relatiu a la lluita contra les causes que provoquen els desplaçaments de persones refugiades	CAPR	ACCD, SIMC
4	Elaboració de materials educatius per a escoles i entitats d'educació en el lleure per a la sensibilització sobre les causes que provoquen el desplaçament de les persones refugiades	CAPR	ACCD, SIMC, DGJ

- **Programa 3.1.2. Cooperació catalana per al desenvolupament en els territoris d'origen de persones refugiades**

Objectiu

Actuar sobre el terreny per pal·liar o reduir les situacions que provoquen el desplaçament forçat de persones fora de les seves llars.

Descripció

Les actuacions d'aquest programa corresponent, bàsicament, als plans que desplega l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament en els països emissors de persones o que tenen assentaments importants de població desplaçada. Aquestes actuacions no s'orienten de manera exclusiva a la població desplaçada, sinó que tenen com a finalitat incidir de manera global en el desenvolupament d'aquests països i en l'increment de la seva capacitat per donar una resposta a les necessitats de la població desplaçada de la manera més digna possible.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Actuacions de cooperació de l'ACCD en territoris emissors de persones desplaçades forçosament o territoris amb assentaments importants de persones desplaçades a la força	ACCD	
2 Donar suport a l'obertura de corredors humanitaris per garantir vies segures d'arribada	EXI	
3 Resposta a les crides d'ajut humanitari en matèria d'ajuda als refugiats	ACCD	CCAHE
4 Actuacions de cooperació internacional de foment dels drets humans en territoris emissors de persones desplaçades forçosament o amb assentaments importants de persones desplaçades a la força	ACCD	
5 Programa català de protecció a defensors i defensores dels drets humans	ACCD	SIMC, DGRIP

Línia 3.2. Acció humanitària a les fronteres europees i en origen

- **Programa 3.2.1. Suport a l'acció del voluntariat i ONG catalanes per les persones refugiades**

Objectiu

Donar suport a l'acció humanitària sobre el terreny de les entitats i del voluntariat que ajuden les persones refugiades, especialment a les fronteres europees, en la proximitat de les zones en conflicte o a Catalunya.

Descripció

L'actuació principal és el finançament del suport material als camps de refugiats i a la participació d'entitats i voluntaris catalans en aquesta matèria.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Suport material als camps de refugiats	ACCD	
2 Sistema de visats humanitaris i acadèmics des de Líban, Grècia i Turquia	ACCD	
3 Suport jurídic a les entitats de voluntaris que treballen sobre el terreny per donar suport a la tramitació de sol·licituds d'asil amb l'objectiu de residir a Catalunya	CAPR	EXI, SIMC

○ **Programa 3.2.2. Accions adreçades a col·lectius específics de persones refugiades**

Objectiu

Generar vies alternatives per al desplaçament de persones desplaçades forçoses amb necessitats d'acollida específiques (persones LGTBI, víctimes de tràfic d'éssers humans, dones, persones que han vist denegada la seva sol·licitud de protecció de drets humans, defensors i defensores dels drets humans, persones amb malalties greus i diversitat funcional, entre d'altres).

Descripció

Aquestes actuacions consisteixen en la negociació amb l'Estat per tal que determinades persones amb vulnerabilitat especial puguin incorporar-se als contingents de persones reubicades o reasentades en els quals Espanya es va comprometre amb la Unió Europea. També es treballa en accions específiques per a determinats col·lectius que pateixen persecució o són víctimes de conflictes.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Acollida a escriptors perseguits	CAPR	ACCD, SIMC
2 Accions específiques per a persones refugiades amb malalties greus	CAPR	SLT, SIMC
3 Accions específiques per a persones refugiades que siguin estudiants universitaris	CAPR	SUR, SIMC
4 Accions específiques amb persones refugiades que siguin LGTBI	CAPR	DGI, SIMC
5 Accions específiques per a dones i menors refugiats	CAPR	ICD, DGF, DGI, SIMC
6 Accions específiques per a menors refugiats no acompanyats	DGAIA	
7 Accions específiques per a persones refugiades que siguin més grans de 65 anys	CAPR	SASIF, DGF, SIMC
8 Accions específiques per a persones refugiades provinents de minories nacionals perseguides als seus estats	CAPR	EXI, SIMC
9 Accions específiques per a persones que han vist denegada la seva sol·licitud de protecció internacional	CAPR	SIMC

- **Programa 3.2.3. Accions per a la reubicació i reassentament de persones refugiades a Catalunya**

Objectiu

Treballar en els àmbits espanyol i internacional perquè l'Estat espanyol compleixi els seus compromisos de reubicació i reassentament de persones refugiades provinents de l'Orient Mitjà i de les fronteres europees, especialment de les de Grècia i Itàlia, i perquè assigni a Catalunya una quota corresponent a les seves capacitats d'acollida.

Descripció

Actuacions de comunicació pública i institucional d'alt nivell per a la creació d'un marc polític favorable al compliment dels compromisos de reubicació i reassentament de refugiats de l'Estat. Aquestes actuacions es van produir a mesura que l'agenda política ho indica i es donen les condicions per fer-les.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Acció institucional davant la UE	EXI	
2 Acció institucional davant el Govern d'Espanya	SIMC	
3 Accions per a què l'Estat activi el règim de Protecció Temporal en cas d'afluència massiva de persones desplaçades.	SIMC	
4 Accions per a què l'Estat empri la via de l'admissió humanitària en l'aprovació de les peticions d'acollida	SIMC	
5 Acció institucional amb les organitzacions socials internacionals de referència en matèria de refugi: ACNUR, Metges sense Fronteres, Save The Children, UNICEF, OIM, European Council on Refugees and Exiles (ECRE)...	SIMC	EXI
6 Mecanismes de coordinació amb les agències de protecció de la infància i adolescència europees i dels països mediterranis per oferir acollida de menors refugiats no acompanyats	DGAIA	SIMC, EXI
7 Impuls de la creació d'un programa estatal de reubicació i reassentament de MENA sol·licitants d'asil	SIMC	DGAIA

Línia 3.3. Desenvolupament del sistema de protecció internacional a Catalunya

- **Programa 3.3.1. Acollir més: Banc de recursos per a l'acollida de persones refugiades**

Objectiu

Disposar de la màxima quantitat de recursos d'habitatge i de voluntariat per ubicar i atendre les persones refugiades que arribin a Catalunya, així com definir sistemes de gestió eficaç i eficient d'aquests recursos.

Descripció

El Comitè Català per a l'Acollida de les Persones Refugiades (CAPR) articula la cooperació entre institucions públiques i entitats socials per a la recaptació de recursos materials i humans disponibles per a l'acollida de refugiats. Les actuacions en aquest Programa corresponen a tres àmbits: definició de les tipologies de recursos i dels seus requeriments, mobilització institucional i social per a l'obtenció dels recursos, i definició de protocols de gestió eficaços i eficients. El CAPR ha activat un Banc de recursos d'habitatge i un de recursos humans de voluntariat, que s'alimenten a través de la cooperació amb el món local i amb les entitats socials. Els recursos d'habitatge que entren al Banc es posen a disposició del Programa estatal d'acollida de refugiats. Pel que fa als recursos humans, el Banc incorpora ofertes de voluntariat de persones i entitats que s'ofereixen a col·laborar en l'acollida de les persones refugiades. La SIMC ha establert amb les entitats gestores del Programa estatal d'acollida un sistema d'informació compartida que permet gestionar els recursos disponibles amb més eficiència.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Disseny i gestió del Banc de recursos	SIMC	
2 Accions per a la incorporació de nous recursos d'habitatge	SIMC	
3 Protocol d'operativització dels recursos d'habitatge	SIMC	AHC
4 Gestió del procés d'adjudicació dels habitatges	SIMC	
5 Accions per a la incorporació de nous recursos de voluntariat	SIMC	
6 Coordinació dels recursos de voluntariat	SIMC	DGACC
7 Programa d'aprofitament de pisos buits per al Banc de recursos d'habitatge	AHC	SIMC

- **Programa 3.3.2. Acollir millor: acollida i integració de persones refugiades a través del Programa català de refugi**

Objectiu

Establir un sistema integral i complementari d'acollida i d'inclusió de les persones que han patit el desplaçament forçat, persecucions o greus vulneracions dels drets humans, i que hagin arribat a Catalunya.

Descripció

Les actuacions d'aquest programa són de tres tipus: el primer consisteix en l'establiment de circuits d'acollida i integració, protocols específics i formació. Actualment el circuit d'acollida bàsic està definit i gestionat per l'Estat, però aquest circuit deixa sense resposta quatre tipus de persones refugiades que necessiten ajuda i que són objecte d'actuacions diverses: aquelles que han sol·licitat el reconeixement del dret a la protecció internacional però que encara no s'han incorporat al Programa estatal, persones a qui es nega la condició de refugiades i que han estat víctimes de la violència, persones que han abandonat el Programa per voluntat pròpia i persones que l'han finalitzat sense haver assolit un grau d'autonomia i integració social suficient. D'altra banda, malgrat la bona tasca que fan les entitats gestores, el Programa estatal es mostra insuficient en alguns aspectes que cal reforçar, amb actuacions concretes en l'àmbit de la inserció laboral o de l'aprenentatge de la llengua catalana. Per aquesta raó i per la necessitat d'atendre aquelles persones que es queden sense cobertura dins el Programa estatal, es desplegarà el Programa català de refugi, que abordarà el procés d'acollida i integració d'aquestes persones des d'una perspectiva orientada a resultats i amb la participació de voluntaris, entitats i ens locals. El segon tipus d'actuació correspon a l'establiment de protocols específics d'atenció a les persones refugiades i, finalment, el tercer correspon a la formació per a professionals en l'àmbit de la protecció internacional. En totes les actuacions s'incorporarà la perspectiva de gènere.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Acollida prèvia a la incorporació al Programa estatal de persones refugiades	SIMC	
2 Acollida integral de persones que abandonen el Programa estatal de persones refugiades a través del Programa català de refugi	SIMC	
3 Suport a persones que han finalitzat el Programa estatal de persones refugiades a través del Programa català de refugi	SIMC	
4 Suport a persones a qui se'ls ha denegat la condició de refugiades i que han estat víctimes de tortura o violència masclista	SIMC	
5 Definició de paquets integrats d'habitatge i oferta laboral per a persones refugiades	SIMC	
6 Desenvolupament d'accions específiques d'inserció laboral per a persones refugiades	SIMC	ENS, SOC, DGPL, CPNL
7 Cursos intensius d'immersió en llengua catalana per a persones refugiades	SIMC	DGPL, CPNL
8 Protocol específic d'atenció a problemes de salut mental per a	SIMC	SLT

	persones refugiades		
9	Adaptació del Servei d'Emergències 112 a persones refugiades	INT	
10	Protocol específic d'atenció a persones refugiades LGTBI	SIMC	
11	Protocol específic d'atenció al col·lectiu de gent gran de persones refugiades	SIMC	
12	Protocol específic d'atenció als menors	SIMC	DGAIA, DGF, DGPS
13	Web temàtic de refugi i protecció internacional	SIMC	
14	Formació en matèria de protecció internacional als tècnics locals	SIMC	
15	Desplegament de l'estratègia específica per a l'acollida de joves des dels serveis locals de Joventut	DGJ	
16	Sistema d'informació sobre refugi, apatridia i protecció internacional a Catalunya	SIMC	
17	Protocol específic per a dones refugiades víctimes de violència masclista o que han patit violència sexual en conflictes bèl·lics	DGF	DGI
18	Protocol de seguiment de la tramitació de les sol·licituds d'asil formulades a Catalunya	SIMC	
19	Sistema d'avaluació de resultats dels programes d'acollida i integració de refugiats a Catalunya	SIMC	IVALUA
20	Petició de la gestió descentralitzada del Programa estatal d'acollida a persones refugiades i traspàs de recursos a la Generalitat de Catalunya	SIMC	
21	Protocol específic de diagnòstic i tractament d'infeccions transmissibles i altres malalties endèmiques, segons el país de provenença de les persones, atesa la incidència d'aquestes malalties dins l'àmbit sanitari.	SAL	

- **Programa 3.3.3. Participació social en l'acollida i inclusió de les persones refugiades**

Objectiu

Afavorir el treball comunitari que promogui la implicació de la ciutadania de manera àmplia i transversal en l'acollida i inclusió de les persones desplaçades forçosament.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa corresponen a la sensibilització social al voltant de les polítiques de protecció internacional i a la motivació de la implicació personal de la ciutadania en l'acollida de refugiats.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Campanya de sensibilització als mitjans de comunicació	SIMC	PRE
2 Accions de sensibilització presencials	SIMC	
3 Elaboració i distribució de punts de llibre	SIMC	
4 Desenvolupament d'accions de sensibilització sobre acollida d'infants i adolescents refugiats	ENS	DGJ
5 Mentoria amb famílies refugiades	SIMC	
6 Campanya de micromecenatge per al finançament d'accions per a persones refugiades	SIMC	
7 Retorn social de les persones refugiades cap a la societat d'acollida	SIMC	
8 Procés participatiu amb les persones refugiades per a la millora dels programes d'acollida i integració	SIMC	
9 Lluita contra els estereotips entorn les persones refugiades en el marc dels programes de la xarxa antirumors	SIMC	

Eix 4. Gestió integral de les polítiques de ciutadania i migracions

Línia 4.1. Gestió de fluxos de mobilitat internacional i suport a projectes migratoris

○ Programa 4.1.1. Suport als catalans en procés d'emigració i emigrats

Objectiu

Donar suport al projecte migratori dels ciutadans catalans que desitgen marxar fora per raons laborals, d'estudi o personals, per garantir que tenen prou informació per mantenir el vincle amb el seu país d'origen, si així ho desitgen.

Descripció

Les actuacions d'aquest programa consisteixen a oferir uns serveis propis de la Generalitat a totes les persones que es proposen emigrar de Catalunya, ja sigui per un període de temps breu o llarg. L'Oficina de Suport serà el punt de referència per a les persones que marxen, tant per a l'obtenció d'informació sobre el país d'origen i els seus mecanismes d'acollida com per al manteniment del vincle amb el país, a través de les entitats catalanes existents en el país de destinació i a través del contacte directe amb l'Administració catalana.

Actuacions

Descripció	Líder	Altres
1 Oficina de Suport als catalans emigrats o en projecte d'emigració	SIMC	EXI, SOC, DGJ
2 Cartera de serveis per als catalans i catalanes residents a l'exterior	EXI	SIMC
3 Portal informatiu i de serveis MónCat	SOC	EXI, EMC, DGJ
4 Accés a experiències de mobilitat internacional voluntàries per part de joves en situació de més vulnerabilitat	DGJ	
5 Informació sobre els països de destinació i sobre els tràmits administratius que cal fer-hi	SIMC	
6 Assessorament i suport a les persones en processos d'intermediació a través de la xarxa EURES	SOC	
7 Assessorament i informació sobre la mobilitat internacional juvenil en matèria d'educació, treball, associacionisme i participació	DGJ	
8 Assessorament i informació sobre la mobilitat internacional en l'àmbit de la recerca	AGAUR	SUR
9 Assessorament i informació sobre la mobilitat internacional a l'exterior mitjançant les delegacions del Govern de la Generalitat a l'exterior i les comunitats catalanes de l'exterior	EXI	
10 Disseny i desenvolupament d'iniciatives i recursos informatius de suport a la mobilitat internacional	DGJ	
11 Promoció i gestió dels programes de mobilitat i intercanvis internacionals de caràcter laboral	ACCIÓ	SOC
12 Promoció i gestió dels programes de mobilitat internacional en el marc de la Garantia Juvenil	SOC	DGJ

13	Promoció i gestió dels programes de mobilitat internacional de caràcter acadèmic, formatiu i de recerca	DGJ	AGAUR
14	Promoció i gestió dels programes de mobilitat internacional entorn del voluntariat i la participació a les entitats	DGJ	
15	Promoció internacional de la mobilitat de personal entre centres tecnològics	ACCIÓ	
16	Reconeixement i suport a les comunitats catalanes de l'exterior	EXI	
17	Difusió i dinamització del Registre de Catalans i Catalanes Residents a l'Exterior	EXI	
18	Explotació de dades i anàlisi sobre mobilitat internacional a partir del portal MónCat	SIMC	SOC, EXI, DGJ

○ Programa 4.1.2. Retorn voluntari de persones immigrades als països d'origen

Objectiu

Facilitar el retorn al seu país d'origen a les persones immigrades sense la nacionalitat espanyola que pateixen una situació de vulnerabilitat social i que, voluntàriament, desitgin fer aquest pas.

Descripció

El servei de retorn voluntari ajuda les persones immigrades que desitgin tancar el seu projecte de vida a Catalunya i retornar al seu país d'origen. Aquest servei cobreix aspectes logístics i econòmics del procés de retorn, per tal que l'acollida en el país de retorn sigui el més bona possible i la persona pugui continuar el seu projecte vital en les millors condicions.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Servei de retorn voluntari	SIMC	
2	Retorn voluntari de presos	DGSP	
3	Avaluació de l'èxit dels processos de retorn voluntari	SIMC	IVALUA

- **Programa 4.1.3. Suport al retorn dels catalans emigrats i dels seus descendents**

Objectiu

Donar informació i suport als catalans emigrats i els seus descendents que desitgin tornar al nostre país.

Descripció

El servei de l'Oficina d'Ajuda al Retorn proporciona informació i ajuda econòmica als catalans emigrats –i als seus descendents directes– que volen retornar a Catalunya. Les accions específiques per al retorn van adreçades a la recuperació del talent català que ha marxat a l'exterior i de les persones joves que han emigrat per manca d'oportunitats en el nostre país.

Actuacions

<i>Descripció</i>		<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Oficina d'Ajuda al Retorn	SIMC	
2	Accions per al retorn del talent català a l'exterior	SOC	AGAUR, SUR, SIMC, DGJ
3	Accions per al retorn de joves emigrats	DGJ	SIMC
4	Llei de la comunitat catalana a l'exterior	EXI	SIMC
5	Facilitació de la intermediació laboral a Catalunya per a catalans i catalanes residents a l'exterior	SOC	SIMC
6	Facilitació de la creació i implementació de projectes d'emprenedoria per a joves catalans i catalanes retornats de l'exterior	DGJ	

○ **Programa 4.1.4. Gestió dels fluxos d'immigració cap a Catalunya**

Objectiu

Incidir en la gestió dels fluxos de persones que volen instal·lar-se en el nostre país provinents de l'estranger i en les condicions en què es produeixen aquests moviments.

Descripció

Les actuacions del programa de gestió de fluxos s'agrupen en actuacions en matèria laboral, en matèria de cooperació al desenvolupament i en matèria de drets humans de les persones que es troben en processos de mobilitat. Cal donar una atenció especial, també, als efectes sobre la situació de les dones o dels menors que es troben en procés migratori.

Actuacions

<i>Descripció</i>		<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Determinació dels contingents d'immigració amb contracte en origen	SIMC	SDGAT
2	Intermediació laboral i formació en origen	SOC	EXI
3	Cooperació al desenvolupament en els països d'origen	ACCD	
4	Actuacions específiques de protecció dels menors estrangers indocumentats no acompanyats (MEINA)	DGAIA	
5	Servei d'acompanyament especialitzat a joves	DGAIA	DGJ
6	Valoració de l'esforç d'integració dels menors no acompanyats i adults residents en la seva incorporació al món laboral	SDGAT	

Línia 4.2. Gestió de la situació administrativa de les persones en mobilitat internacional

o **Programa 4.2.1. Seguiment de l'Administració estatal en estrangeria**

Objectiu

Disposar d'informació fiable i veraç sobre el funcionament de l'Administració de l'Estat espanyol pel que fa als procediments relatius a estrangeria, nacionalitat i internament, i expulsió d'estrangers.

Descripció

Les actuacions d'aquest programa pretenen monitorar els processos d'estrangeria de l'Administració estatal, a través de l'obtenció d'informació, el seguiment de la situació a les fronteres i els seus efectes en la societat catalana.

Actuacions

<i>Descripció</i>		<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Monitoratge dels processos de concessió de permisos i nacionalitat gestionats per l'Estat espanyol	SIMC	SDGAT
2	Monitoratge dels processos d'internament i expulsió d'estrangers en situació irregular	SIMC	JUS, DGP
3	Seguiment de la situació del respecte als drets humans a les fronteres	SIMC	EXI, DGP, JUS

- **Programa 4.2.2. Expedició d'informes i autoritzacions administratives per a persones immigrades, refugiades i retornades**

Objectiu

Gestionar amb eficàcia i eficiència l'expedició dels informes i les autoritzacions administratives per a les persones immigrades i retornades que estan en procés de regularitzar la seva situació administrativa o adquirir la nacionalitat. Facilitar a empreses i persones l'accés al Sistema d'Autoritzacions de Residència i Treball (SART) i ajudar-los en la comprensió de les opcions i característiques d'aquest, així com resoldre els tràmits que se sol·licitin, per tal de contribuir de forma positiva a l'increment de la competitivitat de les empreses i a l'ocupabilitat dels treballadors.

Descripció

Les actuacions d'aquest programa corresponen, per part de la Generalitat de Catalunya, a la gestió d'informes d'estrangeria, certificats del servei de primera acollida i autoritzacions inicials de treball, inclosos el desenvolupament i la posada a disposició de material informatiu sobre el SART.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Resolució de les autoritzacions inicials de treball	SDGAT	
2 Establiment d'objectius en el programa anual de la Inspecció de Treball en relació amb el treball d'estrangers no comunitaris	DGIT	SDGAT
3 Control de les condicions de treball dels estrangers no comunitaris	DGIT	
4 Investigació d'accidents de treball lleus d'estrangers no comunitaris	DGIT	
5 Gestió dels informes d'estrangeria	SIMC	
6 Emissió de certificats del servei de primera acollida	SIMC	
7 Campanya informativa als serveis d'empadronament municipal per vincular el padró i el servei de primera acollida	SIMC	
8 Seguiment del grau de compliment de la normativa d'empadronament	SIMC	
9 Avaluació interna del procés d'emissió d'informes i implementació de millores d'eficiència	SIMC	
10 Desenvolupament de material informatiu sobre el SART	SDGAT	
11 Coordinació d'actuacions amb l'administració espanyola	SDGAT	
12 Seguiment de l'efectivitat de les autoritzacions concedides	SDGAT	
13 Definició del pla i els recursos de comunicació	SDGAT	
14 Anàlisi comparatiu del SART amb models d'altres països	SDGAT	

- **Programa 4.2.3. Informació i assessoria especialitzada per a les persones immigrades, refugiades i retornades**

Objectius

Donar informació veraç, adequada i adaptada a les necessitats de les persones immigrades, refugiades i retornades que sol·liciten assessorament legal sobre la seva situació administrativa o sobre els serveis públics que tenen disponibles.

Descripció

Actuacions d'informació especialitzada en matèria d'estrangeria i ciutadania, tant presencials com telefòniques a través d'una derivació des del Telèfon 012.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Servei d'informació i assessoria especialitzada presencial	SIMC	
2	Servei d'informació i assessoria especialitzada a través del Telèfon 012	SIMC	
3	Xarxes d'informació i assessorament especialitzat	SIMC	
4	Assessorament a estrangers interns en centres penitenciaris	CIRE	

Línia 4.3. Acollida de les persones immigrades

○ Programa 4.3.1. Servei de primera acollida

Objectiu

Prestar un servei de qualitat i accessible a tot el territori per a la primera acollida de les persones que arriben a Catalunya, i facilitar-los un aprenentatge mínim de llengua, ajudar-los a adquirir habilitats per a la inserció laboral i donar-los informació del país i dels serveis públics.

Descripció

Les actuacions del servei de primera acollida s'agrupen en cinc categories: definició de continguts, planificació, formació de formadors, prestació del servei i avaluació. Aquestes actuacions es diferencien en funció de la manera de prestar el servei (presencial o en línia) o la manera de gestionar la prestació (pròpia o per mitjà d'un contracte programa amb el món local o les entitats socials). Hi afegim també actuacions específiques com els actes de lliurament dels certificats o les actuacions d'acollida per a sectors específics.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Desenvolupament de continguts del servei de primera acollida en format presencial	SIMC	SOC, DGPL, CPNL, ENS
2 Desenvolupament de continguts del servei de primera acollida en format en línia	SIMC	SOC, DGPL, CPNL, ENS
3 Planificació de la demanda i l'oferta del servei de primera acollida	SIMC	
4 Prestació del servei de primera acollida a través del contracte programa amb els ens locals	SIMC	
5 Vinculació prescriptiva de l'oferta del servei de primera acollida en la gestió de l'empadronament de les persones estrangeres	SIMC	
6 Promoció de la realització del servei de primera acollida per part de les persones immigrades que no hi han passat mai	SIMC	
7 Prestació directa del servei de primera acollida en format presencial (mòdul A)	DGPL	CPNL
8 Prestació directa del servei de primera acollida en format presencial (mòdul B)	SOC	
9 Prestació directa del servei de primera acollida en format presencial (mòdul C)	SIMC	ENS
10 Prestació del servei de primera acollida en format en línia	SIMC	
11 Prestació del servei de primera acollida a través d'entitats del tercer sector	SIMC	
12 Certificació d'entitats prestadores dels mòduls formatius del servei de primera acollida	SIMC	
13 Avaluació de la qualitat del servei de primera acollida	SIMC	IVALUA
14 Actes de benvinguda institucional i lliurament de certificats de primera acollida	SIMC	
15 Actualització de la carpeta de recursos d'acollida per a joves	DGJ	
16 Plans d'acolliment lingüístic del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL)	CPNL	DGPL

17	Accions de difusió, màrqueting i bones pràctiques en lectura fàcil	DGPL	CPNL
18	Difusió de la Guia per a l'avaluació de la competència en llengua castellana per al mòdul A del servei de primera acollida	ENS	
19	Suport a projectes de foment de l'ús del català en l'àmbit de la integració social impulsats per entitats	DGPL	CPNL
20	Elaboració de materials didàctics per a l'aprenentatge inicial de la llengua ("Aprenem català des de..." "Parlem tu i jo")	DGPL	CPNL
21	<i>Pack</i> de benvinguda del Carnet Jove per als joves d'origen estranger.	DGJ	SIMC

○ **Programa 4.3.2. Xarxes ciutadanes d'acollida**

Objectiu

Mobilitzar les entitats socials i la ciutadania perquè participin activament en els processos d'acollida i integració de les persones que arriben al nostre país.

Descripció

El procés d'acollida té com a punt de partida el servei de primera acollida, el qual ofereix formació bàsica en llengua catalana, orientació laboral i informació del país, i continua a través de la convivència quotidiana amb els veïns i les veïnes i la participació en les xarxes relacionals que s'estableixen en la proximitat. Per aquesta raó, fomentem que les entitats socials i la ciutadania siguin agents proactius d'integració que ajudin a teixir aquesta xarxa de relacions, promovent l'acció comunitària.

Actuacions

<i>Descripció</i>		<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Articulació de xarxes ciutadanes d'acollida de persones immigrades i retornades	SIMC	DGACC
2	Foment d'espais comunitaris compartits	SIMC	
3	Identificació i intercanvi de bones pràctiques en programes ciutadans d'acollida	SIMC	

- **Programa 4.3.3. Acollida de les persones immigrades i retornades per reagrupament familiar**

Objectiu

Organitzar un procés específic d'acollida per a les persones que arriben al nostre país a través d'un procés de reagrupament familiar.

Descripció

L'acollida de les persones que venen al nostre país seguint un procés de reagrupament familiar ha de tenir en compte dues característiques singulars: d'una banda, la possibilitat de preveure amb temps aquesta arribada, ja que el membre de la família que reagrupa tramita un permís especial que necessita un informe de la SIMC i, de l'altra, la composició familiar del grup que arriba, normalment amb menors d'edat en edat escolar. Per aquesta raó, hem de dissenyar un procés d'acollida inicial específic, consistent en la segmentació de les dades disponibles per orígens i per territoris d'arribada i en la preparació de sessions d'acollida específiques per a cadascun d'aquests territoris i grups. Aquestes sessions, que corresponen fer-les als ens locals, haurien de donar una visió ràpida del funcionament dels serveis públics (educació, salut, inserció laboral) i de les característiques de la nostra societat (pluralisme, associacionisme, joves, dones, institucions), i oferir assessorament jurídic i el servei de primera acollida del municipi. En paral·lel a aquestes sessions presencials, cal fer una actuació ràpida d'assignació de places escolars als menors de 16 anys, a través de la coordinació amb els centres educatius i la inspecció educativa del territori. Aquesta actuació d'acollida ha de tenir també una versió en línia, a través de la qual es pugui establir el primer contacte amb la família i proposar-li l'assistència a la sessió presencial. Es tracta d'elaborar uns materials audiovisuals, adaptats pel que fa a la llengua i la perspectiva cultural, en els quals es doni un missatge de benvinguda al país i es faci una síntesi molt ràpida dels continguts que s'exposaran a la reunió presencial d'acollida. Aquesta actuació és complementària amb l'actuació de presentació del sistema educatiu que preveu el programa "Benvinguda a l'escola a les famílies immigrades".

En les actuacions d'acollida per reagrupament familiar, caldrà tenir en compte, especialment, el rol de les dones com a reagrupadores, tant si es tracta de famílies monoparentals com si es tracta de vetllar per la vulneració dels seus drets.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Accions presencials d'acollida de persones en reagrupament familiar	SIMC	
2	Paquet d'acollida en línia per a persones en reagrupament familiar	SIMC	
3	Desenvolupament del servei d'acollida per a persones en reagrupament familiar als municipis. En aquest servei sempre s'hi hauran de dur a terme actuacions específiques per a les dones reagrupades.	SIMC	
4	Foment de la participació social de les dones reagrupades	SIMC	

○ **Programa 4.3.4. Formació dels professionals dels serveis d'acollida**

Objectiu

Capacitar professionalment el personal tècnic que s'especialitza en l'atenció dels processos d'acollida i integració, tant des del punt de vista de la planificació com de la prestació directa dels serveis.

Descripció

Els perfils professionals en l'àmbit de l'acollida i en el de les polítiques migratòries són respectivament l'agent d'acollida i el tècnic en polítiques migratòries. Les actuacions d'aquest Programa s'adrecen a la formació inicial i a la formació continuada d'aquests perfils.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Incorporació de la formació en acollida al currículum dels tècnics d'integració social	ENS	
2 Accions de formació continuada per als professionals d'acollida i ciutadania	SIMC	
3 Plataforma Aula mestra per als professionals d'acollida	CPNL	DGPL
4 Formació dels formadors per prestar en línia el servei de primera acollida	SIMC	
5 Formació dels professionals locals per prestar el servei de primera acollida	SIMC	
6 Organització de campanyes, estudis i altres accions de suport	CPNL	DGPL
7 Reforç de la formació en llengua catalana en el món laboral	CPNL	DGPL
8 Creació d'un centre de formació en l'àmbit de la ciutadania i les migracions	SIMC	
9 Reconeixement oficial de les qualificacions professionals en l'àmbit de l'acollida i la integració	ENS	

Línia 4.4. Desenvolupament de nous instruments de gestió de les polítiques de ciutadania i mobilitat internacional

- **Programa 4.4.1. Canvis en el marc legal de les polítiques de ciutadania, mobilitat internacional i protecció internacional**

Objectiu

Adequar el marc legal de les polítiques de ciutadania, mobilitat internacional i protecció internacional a les noves necessitats socials.

Descripció

L'evolució de la realitat social catalana requereix l'adequació del marc legal de les polítiques de ciutadania, mobilitat internacional i protecció internacional. Les actuacions d'aquest Programa començaran amb la redacció d'un document de criteris i l'anàlisi comparada amb altres models corresponents a països del nostre entorn. També es podran impulsar, si escau, modificacions puntuals de la normativa.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Redacció d'un document de bases per canviar el marc normatiu de les polítiques de ciutadania, mobilitat internacional i protecció internacional	SIMC	
2 Promoció de canvis en la legislació sobre ciutadania, mobilitat internacional i protecció internacional	SIMC	
3 Desenvolupament, dins el marc legal vigent, del supòsit de permís de treball sense contracte	SIMC	
4 Promoció, dins el marc legal vigent, de la incorporació del dret de vot de les persones estrangeres	SIMC	
5 Impuls de la transposició de la Directiva 2013/33/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, sobre condicions d'acollida de refugiats	SIMC	
6 Impuls del desplegament reglamentari de l'exercici del dret d'asil i de protecció internacional	SIMC	

- **Programa 4.4.2. Relació institucional amb altres administracions públiques en matèria de migracions i protecció internacional**

Objectiu

Relacionar-se institucionalment amb altres administracions públiques catalanes, espanyoles i europees per cooperar en l'àmbit de les polítiques de migracions i protecció internacional.

Descripció

Les actuacions d'aquest Programa s'estructuren segons les relacions amb l'Estat espanyol i amb la Unió Europea, d'una banda, i les relacions amb les administracions locals, de l'altra. El contingut es va determinant en funció de l'agenda política.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Relació institucional amb les administracions espanyola i europees en matèria d'estrangeria i protecció internacional	SIMC	
2 Relació institucional amb el món local en matèria d'estrangeria i protecció internacional	SIMC	
3 Guia Món local i immigració	SIMC	

○ Programa 4.4.3. Agència de Migracions de Catalunya

Objectiu

Dissenyar l'estructura de la nova Administració catalana en matèria de ciutadania i migracions i desplegar-la institucionalment i organitzativament.

Descripció

Cal donar compliment al mandat legal del desplegament de l'Agència de Migracions de Catalunya i aprofitar aquest moment de canvi institucional per redefinir l'estructura, els processos i els serveis de l'Administració responsable d'aquesta matèria. A part del procés d'elaboració i aprovació del Decret d'estatuts de l'Agència, caldrà acomodar l'estructura del Departament de Treball, Afers Socials i Família a la nova situació. Finalment, caldrà elaborar un pla de millora organitzativa per a l'actual SIMC i reorganitzar els instruments de comunicació actualment disponibles.

Actuacions

<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1 Estatuts de l'Agència de Migracions de Catalunya	SIMC	DGFP
2 Desplegament de l'Agència de Migracions de Catalunya	SIMC	DGFP
3 Reestructuració de la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania	SIMC	DGFP
4 Pla de millora organitzativa de la SIMC	SIMC	
5 Actualització del web temàtic d'acollida de la Generalitat	SIMC	
6 Planificació de publicacions i mitjans de comunicació de la SIMC	SIMC	
7 Formació en estrangeria als professionals de justícia i serveis penitenciaris	JUS	
8 Seguiment i assessorament pel que fa a la perspectiva de gènere i la diversitat sexual en les actuacions del PCM 2017-2020	ICD	DGI
9 Desplegament operatiu del Comitè per a l'Acollida de les Persones Refugiades	SIMC	
10 Seguiment i avaluació del PCM 2017-2020	CII	TCI, SIMC
11 Funcionament ordinari de la SIMC i de l'AMC	SIMC	

○ **Programa 4.4.4. Observatori de la Ciutadania i les Migracions a Catalunya**

Objectiu

Posar en marxa un observatori d'anàlisi de les dades i de les polítiques en l'àmbit de la ciutadania i la mobilitat internacional, per tal d'augmentar el coneixement en aquesta matèria i aplicar-lo a la millora de les polítiques públiques que es despleguen a Catalunya.

Descripció

L'Observatori de la Ciutadania i les Migracions és el punt de referència per a l'elaboració de coneixement i l'anàlisi de dades a Catalunya en l'àmbit de les polítiques de ciutadania i migracions. Les dues primeres actuacions correspondran a la definició de l'estructura de l'Observatori –que hauria de ser un organisme independent amb participació del món acadèmic, a més a més de la de l'Administració– i a la del sistema d'indicadors sobre polítiques de ciutadania i mobilitat internacional, tenint cura de la seva compatibilitat amb altres estàndards europeus o internacionals en aquesta matèria. L'Observatori serà l'encarregat d'elaborar informes, d'entre els quals caldrà destacar l'Informe sobre la integració de les persones immigrades i retornades a Catalunya.

Actuacions

	<i>Descripció</i>	<i>Líder</i>	<i>Altres</i>
1	Definició de l'estructura, les funcions i el finançament de l'Observatori	SIMC	
2	Definició del sistema d'indicadors sobre polítiques de ciutadania i mobilitat internacional	SIMC	IDESCAT
3	Previsió de la recollida, l'anàlisi i la publicació de les dades desagregades per gènere i per situació administrativa de les persones que arriben al nostre país	SIMC	
4	Participació en sistemes europeus i mundials d'indicadors sobre ciutadania i migracions	SIMC	EXI
5	Elaboració d'informes en l'àmbit de les polítiques de ciutadania i mobilitat internacional	SIMC	
6	Elaboració de l'Informe sobre la integració de les persones immigrades i retornades a Catalunya	SIMC	

4. MECANISMES D'EXECUCIÓ I AVALUACIÓ

El Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020 estableix un marc estratègic i operatiu que es concreta en una sèrie de plans d'actuació anuals. Aquests plans d'actuació seleccionen, per a cada programa, les actuacions que es duran a terme l'any en curs i concreten les accions específiques i, si escau, el pressupost associat a cadascuna d'aquestes. L'execució de les accions és responsabilitat de la unitat o el departament que tingui assignat el seu lideratge, tot i que la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania exercirà de manera continuada les funcions de seguiment, impuls i coordinació. Els plans d'actuació anuals s'aproven al principi de cada any en el marc de la Comissió Interdepartamental d'Immigració i de la Taula de Ciutadania i Immigració.

L'avaluació del Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020 es desplega en dos nivells, l'annual i el quadriennal. Pel que fa als plans d'actuació anuals, en el venciment de cada exercici, els departaments i les unitats liquidaran el pressupost associat a aquestes accions i en valoraran el resultat, i donaran compte d'aquesta avaluació. La Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania coordinarà la recopilació d'aquesta informació i elaborarà el corresponent informe d'execució, que serà sotmès a consulta de la Comissió Interdepartamental d'Immigració i la Taula de Ciutadania i Immigració. Pel que fa al conjunt del Pla, se'n preveurà una avaluació global al final del seu període de vigència.

SIGLES DELS DEPARTAMENTS I LES UNITATS ADMINISTRATIVES

PRE	Departament de la Presidència
ICD	Institut Català de les Dones
SGE	Secretaria General de l'Esport
VEH	Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda
IDESCAT	Institut d'Estadística de Catalunya
IVALUA	Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques
EXI	Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència
DGRIP	Direcció General de Relacions Institucionals i amb el Parlament
ACCD	Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
CCAHE	Comitè Català d'Ajut Humanitari d'Emergència
DGCP	Direcció General de Contractació Pública
DIPLOCAT	Consell de Diplomàcia Pública de Catalunya
GAH	Departament de Governació, Administracions Públiques i Habitatge
EAPC	Escola d'Administració Pública de Catalunya
DGAR	Direcció General d'Afers Religiosos
DGFP	Direcció General de Funció Pública
AHC	Agència de l'Habitatge de Catalunya
ENS	Departament d'Ensenyament
SLT	Departament de Salut
INT	Departament d'Interior
DGP	Direcció General de la Policia
DGAS	Direcció General d'Administració de Seguretat
ISPC	Institut de Seguretat Pública de Catalunya
TES	Departament de Territori i Sostenibilitat
CLT	Departament de Cultura
CPNL	Consorci per a la Normalització Lingüística
MHC	Museu d'Història de Catalunya
DGPL	Direcció General de Política Lingüística
JUS	Departament de Justícia
DGSP	Direcció General de Serveis Penitenciaris
DGEPCJJ	Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil
CIRE	Centre d'Iniciatives per a la Reinserció
TSF	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
SGTASF	Secretaria General de Treball, Acció Social i Famílies
SIMC	Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania
CII	Comissió Interdepartamental d'Immigració
CAPR	Comitè per a l'Acollida de Persones Refugiades
TCI	Taula de Ciutadania i Immigració
SASIF	Secretaria d'Afers Socials i Família
DGI	Direcció General d'Igualtat
DGJ	Direcció General de Joventut
DGF	Direcció General de Famílies
DGAIA	Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
DGACC	Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària
DGPS	Direcció General de Protecció Social
SOC	Servei Públic d'Ocupació de Catalunya

	DGESTSCA	Direcció General d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa
	DGIT	Direcció General de la Inspecció de Treball
	SDGAT	Subdirecció General d'Autoritzacions de Treball
	CRL	Consell de Relacions Laborals
	CTESC	Consell del Treball, Econòmic i Social de Catalunya
EMC	Departament d'Empresa i Coneixement	
	ACCIÓ	Agència per a la Competitivitat de l'Empresa
	AGAUR	Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca
	SEC	Secretaria d'Empresa i Competitivitat
	SUR	Secretaria d'Universitats i Recerca
	CIC	Consell Interuniversitari de Catalunya
	DGC	Direcció General de Comerç
ARP	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació	

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
**Secretaria d'Igualtat, Migracions
i Ciutadania**